

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಭಾಸುರಕೆಟ್ಟ (ಕೌಶಳ).—ಸಾಮನ್, ನಾನು ಒಂದು ‘ಕಾಲಂಗ’ ಅಡಿನ್‌ಕಾನ್ ನೋಟ್‌ನ್ ಕಳೆಕ್ಟರ್‌ಟ್‌ದ್ವಾರೆನ್ನ.....

Mr. SPEAKER.—What did I tell the Hon'ble Member? They must come and tell me five minutes earlier. Send me a slip or send a messenger; let there be some sort of order.

Yesterday I was mentioning that till evening the debate will go on and that the Minister would reply today. I find that a large number of Members are very eager to participate in the debate of this important Demand and I am trying to see that as many people as possible are satisfied.

Sri S. SIVAPPA.—The discussion can go on till tea break and afterwards the Minister can reply.

Mr. SPEAKER.—On the 29th we propose to take a holiday. I feel it may be necessary to work on the 29th for discussing Demands and take up Appropriation Bill on the 30th. It does not inconvenience anybody.

Sri B. D. JATTI.—If the Hon'ble Members agree, after we finish the work on that day we can take up Appropriation Bill. In that case, on the 30th morning when it is passed here we can get it printed and send it to the Council.

Mr. SPEAKER.—If the legal procedure allows, I do not mind its being introduced. We can do it on the 30th. A request has come to me—and naturally a proper request—to have a holiday on the 30th for the Legislators' Day. On the 30th we sit only for the question hour and one hour for the Appropriation Bill.

Sri S. SIVAPPA.—From 8-30 in the morning we shall sit till 1 P.M.

Mr. SPEAKER.—Then, shall I say there will be no Legislators' Day!

Sri S. SIVAPPA.—We have to do some justice to the Appropriation Bill.

Mr. SPEAKER.—The Appropriation Bill does not take an hour and is not entitled to more than 15 minutes. I will invite a few members to discuss this matter in my chamber.

BUDGET ESTIMATES FOR 1965-66—DEMANDS FOR GRANTS—

17. EDUCATION.

Debate Continued.

Mr. SPEAKER.—Among the next Demands one pertains to Legislature. I am not permitting any debate on it on the Floor of the House. I have mentioned that to all the Members. If any Member wants any explanation about any item pertaining to the Legislature, he may meet me during the tea break and I will give him the explanation. I find that there is only one cut motion with regard to Legislature tabled by Sri Siddaiah Kashimath which I have disallowed. He wants telephone arrangements to be made. I have disallowed it because it requires the amendment of certain Acts, statutes, and all that. Anyway, I will discuss it and Hon'ble Minister may also kindly come.

2.00 P.M.

SRI S. S. KOLKE BAIL (Coondapur).—Mr. Speaker, Sir, I rise to support the Education Demand moved by the Hon'ble Education Minister. I do concede that the Hon'ble Education Minister has done tremendous work in the field of education. Especially it is the one department which is implementing the directive principles of our Constitution, namely introducing compulsory primary education for our children. But unfortunately out of the money earmarked by us for the education of the children, namely, Rs. 25 crores, only Rs. 36 $\frac{1}{4}$ lakhs are spent on secondary education. The revenue in this sector is only about Rs. 17 lakhs. If we can forgive this sum of Rs. 17 lakhs we can make the entire secondary education free because out of Rs. 36 $\frac{1}{4}$ lakhs spent on secondary education this sum of Rs. 17 lakhs is only a drop in the ocean. Of course, the Finance Minister may have his own objection, but in view of the fact that this is only a drop in the ocean, I request the Government that this particular income from secondary education may be dropped and the entire secondary education may be made free. Otherwise most of the students who want freeship and other things have to apply to the high school and I am told that the Government are also thinking of saying that the parents of these students should submit affidavits in support of their applications. This will cause unnecessary hardship especially in the rural areas. As soon as I go to my constituency I find that almost every month I have to sign a number of application forms for freeship, etc.

SRI B. D. JATTI (Minister for Finance).—Is it the intention of the Hon'ble Member that even the rich parents should not pay fees for their children and they should be treated equally with the poor people? Is that socialistic pattern of society?

SRI S. S. KOLKE BAIL.—With all respect to the subtle intelligence of our Finance Minister I may bring to his notice that 99 per cent of our people are poor people. Even the Government servants drawing between Rs. 400 and 500 are not able to pay fees for their children.

SRI B. D. JATTI.—Even granting that only 1 per cent of the people pay fees, should they be treated equally with the poor people? Why should they not be asked to pay?

SRI S. S. KOLKE BAIL.—That is negligible. Even though they are only 1 per cent, there are instances where donations have been given by these rich persons. In my constituency I find that one person has donated Rs. 2 lakhs to start a college. There are several persons who have come forward with donations to start educational institutions. Especially in my district there is not a single Government High School or Higher Elementary School. Practically every school is run by private agencies. Of course, we may have got some aid from the Government, but most of the schools are run by private effort and by donations from some individuals. So, I submit that we can save a lot of time and energy and we can avoid the forgery which is going on. There is some

(SRI S. S. KOLKE BAIL)

cheating also going on now. In view of all these things I request the Hon'ble Minister for Education and also his colleague the Hon'ble Finance Minister to see that secondary education is made absolutely free for which we may have to forgo only Rs. 17 lakhs out of Rs. 4 crores and odd spent on secondary education. If the Finance Minister has any objection to this, then I have got other suggestions to make up this loss. Now we are spending Rs. 6 lakhs on adult education. This adult education is absolutely a failure not only in my district but in most of the other districts also. Nobody attends this class and we are spending not only on the teachers but also on petromax for this class. So this sum of Rs. 6 lakhs can be easily diverted for making secondary education free.

Then, Sir, coming to the salaries of teachers, the present proposal is to adopt the Madras scales of pay. The only persons who stand to benefit by Madras scales of pay are the erstwhile Mysore State officers. Before integration most of these erstwhile Mysore officials were getting very poor scales and so they are the people who would benefit by the Madras scales of pay, but the people from other areas like Bombay-Karnatak will be worst hit by the adoption of these scales of pay. For instance, a teacher in Bombay-Karnatak area draws a salary scale of Rs. 90-150 whereas the Madras scale is only Rs. 90-140. I submit that all the scales should be raised to the level of the highest scale available whether in Bombay, Punjab or any other place so that all will get benefit. Otherwise by the adoption of the Madras scales, the people from Bombay area are likely to be worst hit.

Then, Sir, there is a lot of heart-burning among teachers, professors and lecturers regarding the seniority lists. We have brought this to the notice of the Education Minister on many occasions. The seniority list should be finalised very early so that there may be equality in the pay of these officers who are professors and lecturers. Somehow or the other we find that the officers who are to advise the Minister are giving very wrong reports about certain things. For example, there are some lecturers who are appointed on part-time scale. Some of them are working in Bangalore and they are receiving a higher scale, but some of them working in other areas as part-time lecturers are not on par with those working in Bangalore and they are getting much less even though both of them are doing the same type of work. This disparity in the pay scale of the officers working in the same department in the State causes much heartburning and hardship. This fact has been brought to the notice of Government for the past 3 years.

Sri S. R. KANTHI (Minister for Education).—There is no disparity in pay scales.

Sri S. S. KOLKE BAIL.—I will give concrete instances. There are some lecturers in Bangalore who are part-time lecturers and there are some lecturers working in other places who are also part-time lecturers, but those working in Bangalore get a higher scale than those working in other places.

SRI S. R. KANTHI.—It is not correct.

SRI S. S. KOLKE BAIL.—I can give facts and figures. On the Floor of the House I cannot make such irresponsible statements.

MR. SPEAKER.—Give him the concrete instance and the Minister has said that he will look into it.

SRI S. S. KOLKE BAIL.—In the Chellaram College of Commerce in Bangalore there are some part-time professors and lecturers and they are getting Rs. 350 per month whereas the same cadre officers working in the other areas are getting only Rs. 200 per month. This disparity in the scales of pay of the same cadre of officers has really caused great hardship. I have said this many a time on the Floor of the House.

SRI S. R. KANTHI.—There is only one case like that and it is being examined by Government. For the sake of one case the entire Department is subjected to criticism like this.

MR. SPEAKER.—Wholesale inferences need not be drawn.

SRI S. S. KOLKE BAIL.—Where it is only one case or more, this disparity is disparity and it has to be remedied.

About the library movement, of course our Minister has taken special interest in getting passed the Library Bill and he was responsible in seeing that the Library Act works well in the State. Unfortunately I am given to understand that in most of the libraries that the Government have started or are run under the auspices of the Government, there is a lot of misuse. There are a number of rats, whether alive or not, I am not aware. All those rats should be destroyed or removed. I want the Government to provide at least two cats in each of these libraries so that they will catch the real rats which are ruining the books in the libraries. We cannot have confidence in human beings.

SRI S. R. KANTHI.—Sir, as you are aware the Public Libraries now run by the *ad hoc* committees have been transferred to local authority.

SRI H. R. KESHAVAMURTHY (Gandasi).—Sir, Point of Order. The Hon'ble Member mentioned that we have no confidence in the human beings. That is a single remark against the whole community.

MR. SPEAKER.—If the cap fits the Member, he may have it. That is my ruling. Now I call upon Sri H. D. Deve Gowda to speak.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗಾಂಡ (ಹೆಚ್‌ನರಸಿಫುರ್).—ಸಾಯಾಮಿ, ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯ ಬೇಡಿಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಚೆಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಪಣಿನುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಕೆಲವು ಲೋಪದೊಳಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖೇಣ ಸರಕಾರದ ಗಮನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಿ 25 ಕೋಟಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚಿತ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜಿರಾಬೆಯಿಂದ ನಾವು ಏಂಥ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ, ಅದರಿಂದ ಎಪ್ಪುರಮಣಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಅನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ವಿವರ್ತನೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ಇವತ್ತು 25 ಕೋಟಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಯಿ ಖಚಿತ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಹಣದಿಂದ ಏನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ—ಅರ್ಪ ಅಂಡ ಸ್ನೇಹನ್ನಾಗಾರಜಾಯೇಣಿ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಗಾರಾಜು ಯೇಣಿ, ಹೆಗೆ ನಾನಾತರಹ ಪಡವಿಧರರು ಮತ್ತು ದಿಶ್ವಿಲ್ಲಿಮ್ ಹೊಲ್ಲಿರುಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಹಂತ ದ್ವಿಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇವರುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎಪ್ಪುರಮಣಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ ಅಥವ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಇವರು ಎಪ್ಪುರಮಣಿಗೆ ಹೊರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನೆ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಒದಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಸಲ-

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗಳ್ಡ)

ଅ ନେହିୟାଲ୍ଲ ଉତ୍ତର କୌଦୁପ କାଳଦ୍ଵୀ ଏହେ ଦିବ୍ଲୋ ମହେଲ୍ ରୁଗାଖିଙ୍କ ଦେଇଥିଲ୍ଲ ନାକମ୍ପୁ
କେବଳନବନ୍ତି କଲ ସିକୋଦୁପ ପୁଦ୍ରକ ଅବକାଶ ମାଦିଲ୍ଲିପିଚେଂଦୁ ହେଲ୍ଲିବିଏରି. କାଗେମ୍ବ ଜାତା
ଏଲିକ୍‌ପ୍ରକର୍ତ୍ତା ଦିବ୍ଲୋ ମା ହୋଲ୍ପ ରୁଗାଖିଙ୍କ ମାତ୍ର ମୁକା ନିକର୍ତ୍ତା ଦିବ୍ଲୋ ମା ହୋଲ୍ପ ରୁଗାଖିଙ୍କରେ
ଯାବତ୍ତରକେ ନମ୍ବୁଷ୍ଟ ଉପର ପ୍ରେରାଗିଦ ବିନଦୁ ବିଚରଣ, ଦେଇପର୍ବରୁବ ଅନେକ କାଳକ୍ଷେତ୍ର କୁଗର
ଜନାଃିକ୍ କହେଥିଲିମୁନ୍ ରେଧିଲ୍ଲାନ୍ ପାଦିନ୍ ଏହେମୁ ପ୍ରତ୍ଯେକୀ ତୁରାଗ କାଳଦ୍ଵୀ ଉତ୍ତର
ହେଲ୍ଲିବିଏରି. ନାଶୁ ଅଦେ ବିନଦୁ ଆଧାରଦମେଲ୍ଲ ବିନଦୁ ନପକ୍ କିମଦୁପଦକ୍ଷେ ଛଞ୍ଚିକରୁ
ତୁନ୍ତିନ୍. କି ଦିବର ହେଲ୍ଲିବିର୍ବ ଶେର୍କେରି ଚାଷଦ୍ଵୀ ଅ ଦିବାଭ୍ରାନ୍ତ ବିନଦୁ ନିତିର୍ବିନ୍ଦୁ ବିଦ
ଲାଭଣ୍ଯ ମାଦହପିଲ୍ଲାଦରେ, ବିନକ : ନାବୁ ବିଲ୍ଲିଫ ମାଦକକିଂଧ ହଜିବିନ୍ଦ ଉତ୍ତରପ୍ରତି ଚାଦ
ତକ ଠିକ ଇଣ୍ଡିନ୍ଡିଆରିଂଗ୍ ଗାର୍ଜୁବିଲ୍ଲାଗଲ୍ଲ ମାତ୍ର ଦିବ୍ଲୋ ମା ହୋଲ୍ପ ରୁଗାଖିଙ୍କ ଦେଇକ୍ଷିତ
ହେଲ୍ଲି ଭାବ ବ୍ରିଲିତକ୍କିଂଧ ପାଣ୍ଟିଟ ବିନଦୁ ଅଦନ୍ତ ଯାବ ତରପିନିଦିଲାଦରା ବିନକର
ନୁପୁରୁ ନାଦିବେ ଏବି ନାତୁମନୁ ଦକ୍ଷିଣାତ୍ମା ଜାହେନ୍.

ನನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವಾಪರಾಚು ವಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಆಲ್ ಇಂಡಿಯ್ ಕೊಸಿರ್ ಅಥ್ ಚೆಕ್ಕುಕೆಲ್ಲೋ ಎಷ್ಟುಕೇತ್ತಿನವರು ಏನೋಂದು ನಲಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರ್ಲೋ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಜಡನ್ನು ಪುರುಷರೀಲವೆ ವಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲ ಬಂದಿದ್ದು. ಇವತ್ತು ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸಿಲಬಸ್, ಕರಿಕುಲಮ್, ನಮ್ಮೆನ್ನಾಫ್ ಪಾರ್ಯಾಟನ್‌ಎ ಬಹಳ ಬಡರಾವಣಿಯಾಗಿರ್ಲಾಗಿ. ನಮ್ಮು ನವಾಜಕ್ಕೆ ಹೊಂದಾಜಿಕೆಯಾಗಿವಂಥ ಒಂದು ವಾಪರಾದನ್ನು ವಾಡದೆಹೋಗಿರ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಮಾತ್ರಾನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ವಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ತಿಳಿದುರುವ ಮಾಟ್ಟುಗೆ ಏಷ್ಟು ಇಲಾಜಿಯಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆ ಪಾಲಿಟಿಕ್ ಕುಗಳಲ್ಲಿ ರಿಆರ್ಗನ್‌ಎನ್ ವಾಡಲು ದಿವಾಕ್ರಿಸ್‌ಎಂಬವರೆ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರಂತೆ; ಅದು ನರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಚೆಕ್ಕಿಕರ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಕರ್ಮಿಗಳೇವೆ ಏಷ್ಟು ನೇಮಕ ಪಾಡಿ, ತನ್ನಿಬೇಳಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲ ಪುನರ್ಬಂಗ ದಣಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಸರ್ವ್‌ಪಣಿ ವಾಡುವುದು ನುಕ್ಕ ಎಂದು ತೀಳಿಸಲಿಕ್ಕೆನುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯುದಾಗಿ, ಚೆಕ್ಕಿಕರ್ ಎಷ್ಟುಕ್ಕೆನ್ನಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೈಸ್‌ಮರಿ ಎಷ್ಟುಕ್ಕೆನ್ನಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರ ದರವರು ಕೆಲವು ಹಣವನ್ನು ಮಿಲನರಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೆಂಕಟೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಏಷ್ಟು ಇಲಾಜಿಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಬಹಳ ಕೆಳಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹದ ಭೃಪೂಜಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಏಷ್ಟಾದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಾಗಿ. ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಜಿ ಇದಕ್ಕೂ ಸ್ವರ್ಗ ಸ್ವಾಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಅನುಮಾನವು ಬರುತ್ತದೆ. ಕಲಪರು ನತ್ತುಕ್ಕೆ ದಾರಾದ ಸಚಿಫ್‌ಕೆಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನುಮಾರು 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಾಗಳಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ದುರ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಶೇಕಡಾ ನೂರಿಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಭಾಗ ದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಿವಾದುದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರೂ ಹಾನ್ಸುಲಾಗಳಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪು ಮಂದಿ ಏಷ್ಟಾಫ್ರೆಗಳಾದರೆ ಅದವು ನರಿಯಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯನೆ ವಾಡುವ ಕಾಲಿಂದಿವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮು ಏಷ್ಟಾಮಂತ್ರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ವಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಾಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ (ಬಳಗೇರಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಏಷ್ಟಾಸೆಂದರು ಮಂದಿಸಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬೇರೆಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದನೆ ವಾಡುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಏಷ್ಟಾರಾಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೊಲ್ಡ್‌ಬ್ರೇಲ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಚೈರೆಕೆಕ್ಕು ಏ ಏಷ್ಟಾಸಿಪರ್ನ ಏನಿದೆ ಅದರ ವಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬಾಂತ್ರಾಯಿ ತಿಕ್ಕಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಹಾರಿಗೆ ತಂದು ಇಲ್ಲಿರಿಗೂ ಪರಿಸರಾನ ವಾದ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೆಡದೆಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಶಾಫ್ಟನ್‌ನಿಯೇವಾದುದು; ಹೆಚ್ಚುಮಾರಿ ತಿಕ್ಕಣವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂತಹ ರೀತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಾವು ಏಷ್ಟಾರ ವಾಡುವುದಾದರೆ, ಶ್ರೀಣವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಏಷ್ಟಾಸಿಪರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕತರಲು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಕ್ತಾ ಮನೋಭಾವನೆ ಚೆಕ್ಕಿ ವರ್ಣಸ್ವಲ್ಪ ಬಹಳ ಮುದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಏಷ್ಟಾಫ್ರೆಗಳಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡುತ್ತೇವೋ ಅದು ಮಾನಂದ ಅವರ ಏಷ್ಟಾಫ್ರೆತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟಿಲ್ಲ ವಾಡುವುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ತಾಗಳಿಗೆ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡತಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಣರ ಮನೋಭಾವದಂತೆ ಮುಕ್ತಾ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸದ ಕುಮಷ್ಟ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟುಯಾವೇನಲ್ಲ. ಅದುದಿರಿಂದ ಮಾಹಿತಾ ತಿಕ್ಕಣರೂ ಈ ಮಣಿದಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕಣವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಾರೂ ತತ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಗಲೀ ಅಧಿಕಾರಿ ನರಿಯಾದ ತರಬೇತಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡುವಾಗ ಮುಕ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ದೇಶ ಮೇರ್ಮಾಚೆಂದು ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ರಾ ರಾರಿ ಪ್ರಜೀಗಳು ಅಗಬೇಕ್ಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತರಹದ ಶ್ರೀಜಾ ಕೊಡತಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವರಿಗೆ ತೀಳಿದುರುತ್ತದೆ. ಅದುದಿರಿಂದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ನೇಮುಕ ವಾಡುವಾಗ ಅದಪ್ಪು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನೇ ನೇಮಿಸಿದರೆ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸದ ವಾತಾವರಣವು ಮುಕ್ತಾ ಮನೋಭಾವನ್ನು ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟಾದುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಏಷ್ಟಾರ. ಪ್ರೈಸ್‌ಮರಿ ತಿಕ್ಕಣದ ಜೊತೆಗೆ ಏಷ್ಟಾಪ್ರೈಸ್‌ಮರಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೈಸ್‌ಮರಿ ತಿಕ್ಕಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮು ಶಿಂಗಿತ್ತಾ ಬಿಂದ್ಯ ನಾಲ್ಕಿನ ನಾಲ್ಕಿ ನರಸರಿ ತೇಜಿಬಾಗ್ರಹಕಾರಿ ಪ್ರೈಸ್‌ಮರಿ ತಿಕ್ಕಣಕ್ಕಂತಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಬದಿಗಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಷ್ಟಾಪ್ರೈಸ್‌ಮರಿ ಏಷ್ಟಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಿಂದ್ಯ ಬಿಂದ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅದು ದರಿಂದ ಏಷ್ಟಾಪ್ರೈಸ್‌ಮರಿ ಎಷ್ಟುಕ್ಕೆನ್ನಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರದ್ದೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಡಬಾರಿ ಪಕ್ಷಿನಿ ಕೆಲವು ವಾಡಬೇಕು ಒಂದು ನರಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ನೂಡಿನ್ನತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಶಿಥ್ಯೇಶ)

ನೇಕೆಂದರಿ ಎಷುಕೇಷನ್‌ನ್ನು ಹಾಗೂ ಚೆಕ್ಕಿ ಕರೋ ಎಷುಕೇಷನ್‌ನ್ನು ಭಾಗವೆಲ್ಲ ನೋಡುವಾಗ ಪ್ರೀಯುವಿರಸಿಟಿ ಭಾಗವನ್ನು ಇದರಲ್ಲೇ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನಾನಿವರಿಷಿಟಿಯಿಂದ ತಿಗೆದು ಸೇಕೆಂದರಿ ಎಜುಕೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಂದುದರ ಪ್ರಣಾಮವಾಗಿ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿದನ ಹಂದೆ ಏನು ಒಂದು ಸ್ತಾಂಡರ್ಡ್ ಇತ್ತು ಅದು ಇಲ್ಲದೆ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದೇ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಮ್ಪೆಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಂಡಿ ಸರಿಯೇಗಳಿಂದ ಸೇಕೆಂದರಿ ಸ್ಪೇಚೆಸನಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕೆತಿಕಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈಗ ನೂರಾರ್ಲು ಕೆಲವು ಜನ ಮಾತ್ರ ಫೀಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರ್ಥಕ್ಕಾನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುಬಹುದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಫೀಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟುವಿಲ್ಲವೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರಹುದು. ಆದರೆ ಬಹು ಭಾಗದ ಜನರು ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತಡೆಯಾವವರು ನಾಧಾರಣವಾದ ಬಿಡಬನರು. ಆದ ಕಾರಣ ಸೇಕೆಂದರಿ ಸ್ಪೇಚೆಸನಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರೀಯುವಿರಸಿಟಿ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ವಾಡುದು. ಇದು ಒಂದು ಮುಲಭೂತವಾದ ವಿಚಾರ. ದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿರುವ ಉನ್ನತ ಮಾಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಕೇಳಮಾಟ್ಟ ಎನ್ನುವ ವ್ಯೇಷಣ್ಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಗ್ಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನ ವಾದ ತಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎನ್. ಎನ್. ಎಲ್. ನಿ. ಯಾವರೆಗೆ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಎನ್. ಎಲ್. ಎಲ್. ನಿ. ವರ್ಗೆಗೆ ಸೇಕೆಂದರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಾದ ತಿಕ್ಷಣಕೆ, ಎಂದರೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಗಬಹುದು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನಿತರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆಯಲು ಹೋಗ್ಗಬಹುದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇಕೆಂದರಿ ಸ್ಪೇಚೆಸನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ. ಈ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಂಡಿಸೇ ವಾಡಿದ ಮಾತ್ರ ಬಳ್ಳಿಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ತಳ್ಳರೂ ಆದ ಡಾ. ನಿಧಿಲಂಗಯ್ಯನವರು ಬರೆದಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ‘ಅವರು ಹಿಂದ್ರ್ ನಾ ಅಂಡ್ ಅವರು ಎಷುಕೇಷನ್’ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನೀನ್ ವಾತನಾದಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ಗೌಡ ಅವರು ಈ ನಿರ್ಭೇಖುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆದಲ್ಲಿ ತಡ್ಳಿರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪರಿಣತರು ಆಗಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಅದರ ಕರಿಕ್ಕುಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಅದರ ರೀತಿ ನಿರ್ತಿಗಳು ಇವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡುವಾದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನೂಡಿಸೇಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಇಷ್ಟು ಪಡುತ್ತೇನೆ :

“ All the four education reports-The University Commission Report, the Secondary Education Commission Report, the Report of the Team of Internal Experts and the Basic Education Report have drawn pointed attention towards the Re- construction of Curriculum and the Re-orientation of the Material of Instruction in the light of our present-day needs.”

ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಡ್ಳಿರ ಸಮಾಂತರೆನ್ನು ನೂಡಿಸಿ ಅವರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ನೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂಲ್ಲಯಿಲ್ಲ ಕೊಡತಕ್ಕಂತಹ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಗ್ಗೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಅಮೃಲಪ್ರಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಕ್ಕುನ್ನಿಗುಳಿವಾದ ಪರ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡೆಗೂ ತಯಾರಾಗುವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಡೆಗಳೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನು ಸರಿಸಾಗಿ ತಯಾರಾಗುವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಪರ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡೆಗಳ ಕರ್ಮಾಂಶ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಂತ್ಯು ಹೇಳುವುದಾರೆ ಅಗ ಹೋಗ್ಗುವಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಾಗುವ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗೂ ಇರುವ ಬಹಳ ಎಂದು ತಡ್ಳಿರು ಸಲಹೆ ಅಂದಂತೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ತಯಾರಾಗುವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಪರ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡೆಗಳ ಕರ್ಮಾಂಶ ಬಗ್ಗೆ ವಿನಂತ್ಯು ಹೇಳುವುದಾರೆ ಅದು ಎಲ್ಲಿಕ್ಕಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಪೇಚ್ ರೆವರ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀಸರ್ಚ್ ಬ್ಯಾರೇಲ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಗ್ಗೇನ್ನೋ ವಿದ್ಯಾ ಇಲ್ಲಾಬ್ಯಾಸದ ಹೈಕ್ಸ್‌ರವರ ಕೆಕ್ಕೆತಗೆ ಒಂದು ಸಂಕೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಪಿತರವಾಗಿ ಕೆಲವರಿಗೂ ಅಗದೇ ಇರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಲು ನಾಧ್ಯ

19TH MARCH 1965

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಮಂಡಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯ 107

ವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ದೈರ್ಕೀಕೃತವಾಗಿ ಇಡು ವುರಿ ಬಿಡಲು ಸರಕಾರವೇ ನೇರವಾಗಿ 'ಸ್ಟೇಟ್ ರೀಸರ್ಚ್ F ಬ್ಯಾರಿನ್ಸ್' ಎಂಬು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ತಜ್ಞಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಸಲಕೆಗಳು, ಪರಿಣಿತರೆ ಕೂಡಿದೆ/ಸಲಕೆಗಳನ್ನು, ಪರ್ಯಾಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸ್ವರ್ಗತೆ ಸಾಧಿಸಲಿನ್ನಿಲಬಾಗುತ್ತದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೊರುವ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕೇಂದ್ರ ದಲ್ಲಿ ಹೈರೆಕ್ಸ್‌ರವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಹರಿಣತರು ಹಾಗೂ ತೆಕ್ಕರೀ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿರಿಬಹುದು.

SRI H. R. KESHAVA MURTHY.—Is it possible for the State to maintain a Research Bureau?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಹಿಡ್ಡೆಯ್ಯ.—ಅಗ್ಗೀನು ರೀಸರ್ಚ್ F ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹೈರೆಕ್ಸ್‌ರವರ ಕೈಕೆಳಗೇ ಇದೆ. ನಾಧಾರಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹೈರೆಕ್ಸ್‌ರವರಿಗೆ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಅವರ ಅಡ್ಡಿನ್‌ಸೈಇಪನ್‌ನ್ನು ಕೆಲಸಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಬೇಕಾದ್ದರೂ ಕಾರಾವ ಕಾಂತಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಸರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಚೆಲವು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಪರಿಣಿತರು ದೈರ್ಕೀಕೃತವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಒಷ್ಟಿರಿಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತಹ ತಜ್ಞರು ಪ್ರತಿಕರ್ತನ್ನಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು ಎನ್ನಿಪುರಾತ್ನ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಅಧಿಕೃತ ಅಧಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಎರಡನೇಯದಾಗಿ ಒಕ್ಕಿಬುಕ್ ರೈಬ್ರಿರ್ನೆ ಎನ್ನೆ ತಕ್ಕದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲುಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಗಮನಪ್ಪಿಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅದ್ವ್ಯಾ ಲಂಬರೆ ಕೌಸ್ತುರ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾಯರು ಹಂಡಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದು ಹೇಳಿಯ ಮೈತ್ರಿಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತೋ ಇವೊತ್ತಿಗೂ ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದಕಾಗ್ಗೆ ಕೂಡಾವ ಹಣ ವ್ಯಧಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕಾಗ್ಗೆ ಬಹು ಮಾಡುವ ಹಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೇಳಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿ ವೆಚ್ಚಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಗದೇ ಹೋದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೂಡಾವುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ವಷ್ಟಿ ವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಅಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆ ಬಹಳ ಚೆಲಸಮಾಡಿ ಕೂಡಂತೆ ಇರಬೇಕಾದ ಇಲಾಖೆ ಎಂದು ಇದಕಾಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಸುಮಾರು 25—30 ಕೋಟಿಯುಮ್ಮೆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಂಬಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಮಗ್ರ ವಿಶಾಲ ಮೈತ್ರಿಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಸುವಾವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮೈತ್ರಿಸೂರಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಹು ಮಾಡಿದರು. ಹೇಳಿ ಮೈತ್ರಿಸೂರಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬಿಂಬಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸು, ಸಮಗ್ರೀ ಎರಡು ಮೂರು ಭಾಗವಾದ ಮೈತ್ರಿಸೂರಿ ದೇಶ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿಸುವುದು ಸರಿಯಾದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಏರುವೇರಿಗಳಿರಿಬಹುದು. ಕೆಲವು ಅನಾನುಕೂಲಗಳಾಗಿರಿಬಹುದು ಅವನ್ನೆ ರ್ಯಾಲ್ ಸರಿಸಿದಿನಿಬಹುದು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮೈತ್ರಿಸೂರಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವೇಮುಖವಾದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರ ಎಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ದುಂಡತ್ತ ತರಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದನ್ನೇ ಹೊಡ್ಡಿದಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾವಿತ್ವಕ್ಕೆ ಯಾವುದ್ದಿಂಬಿ ಮಾಡಿ ಸುಖೀರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ನವ್ಯ ವಿಶಾಲ ಮೈತ್ರಿಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೇಗೆರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿಸುವಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾಸಚಿವರು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಮ್ಮ ಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಾಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಾಡಪ್ಪ ಗಾಡೆ.—ನಾನ್ಯಾಮಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತ್ವರಿತ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಹು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇದು ಯಾವ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಲ್ಲಿ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹೇಗೆರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿಸುವಕ್ಕೆ ನಾನ್ಯಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :

(ಕ್ರೀ. ಐ. ಎನ್. ಮಾದಪ್ಪ ಗೌಡ)

"We want that education by which character is formed, strength of mind is increased, intellect is expanded and by which one can stand on one's feet."

2-30 P.M.

ಇನ್ನು ಉಪಾಧಾರ್ಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸರಿಯಾದ ಉದ್ದೇಶ, ಎಲ್ಲವೇಂಂಗಿ
ಬಿಡುಲ್ಲಿನ ಯಾವುದು ಎಂಬುದು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಡ್ಡಾಯ ತಿಕ್ಕಣ ಕ್ರಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ
ಕಾರಿಗೆ ಬಿಡಿದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನುತ್ತೋಡಪಡುತ್ತೇವೆ. ಮಹಕ್ಕಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರು ಆಗಿತ್ತಾರೆ.
ಕಾರೀಗಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಕ್ಕಳು ಶಾರೀರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಹಕ್ಕಳು ಬಿಡಂಥ ಕಾರೀಗಳಲ್ಲಿ
ಸರಿಯಾದ ಸಿಗೆವಣಿ ಇಡೀಯೇ ಅಂದರೆ ಸುತರಾ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕ ಮಹಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕ ನಲ್ಲಿ 250 ಪ್ರತಿಮಾರಿ ಸ್ವಾಲುಗಳಿವೆ ಬಿಬ್ಲ ನ್ಯಾಲ್ ಇನ್/ಸ್ವಾಲ್ 400 ಡದರ
ಮೈಲ್‌ಲು ನುತ್ತ 200 ಡಿವಿನಗರಲ್ಲಿ ಮೇಘಾಗಳ ಹೇಳಿ ಹತ್ತೊಳಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಕಲನ
ಮಾಡ ತಾವ ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಸೂಪರ್‌ವಿಷಣುಗಾರಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚೀಲಿಗೆ ಒಂದೊಂದು
ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಬಿಬ್ಲ ನ್ಯಾಲ್ ಇನ್/ಸ್ವೆಕ್ಕರ್ ಹಾಗೂ ರಿ. ಆ. ಬಿ. ಇವರಿಗೆ ಬೀಳ್‌ ಪ್ರೀರ್ವೆಡ್ ಮಾಡಿ
ಇನ್‌ಪ್ರೈಕ್ ನ ಕಟ್ಟುನಡಿತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಡರೆ ಇನ್ನೂ ಏರಿಯ ಮಾರು ಜನ ಸೂಪರ್
ವೈಸಿಂಗ್‌ ಸ್ವಾಫ್ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವ್ಯಾ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಸನ್ಯಾಸ ದಿನ
ಮಾನ್ಯ ವಿತರ್ರಾದ ಶ್ರೀ ಮಹಕ್ಕಳ್ಳನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಬಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದ... ಹಣೀ
ಮೈಲ್‌ರಿಂದ ನ್ಯಾಕಾರ ಏಕ್ಯಾವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ, ಇಲ್ಲ ಸರಿಯಾದ ಏದ್ಯಾಭಾರ್ಯ ಇಲ್ಲ ಎಂದು
ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. 1949 ನೇ ಇವನಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗ
ಮಾಗಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನರಕಾರಿ ಪ್ರೋಥ ಶಾಲೆ ಬಂತು. ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಏಳಿ ರಾಜ್ಯಾಖಾಸನ್ನು ಜನ
ಖಾಸಗಿ ಹಾಕ ಕೊಟ್ಟರು. ವಾರು ರಂಭದಲ್ಲಿ 20 ಮಹಕ್ಕಳು ಇದ್ದರು. ಈಗ 850 ಮಹಕ್ಕಳು
ಇದಾರೆ ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಳಿತಾಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಗ ಇಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕಾರ್ಬರ್‌ನ
ನಲ್ಲಿ ಗೆಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಹೈನ್‌ನ್ಯಾಲ್ ನರಕಾರ ಕಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಕಾಡ ಇನ್ನೂ ಕೊಡದೆ
ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎನ್ನ ! ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯ
ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕ ನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಯಾತ್ರೆ ಸ್ಥಳವಾದ ಹಂಡಣಗಿರಿಯಲ್ಲ
ಬಿಂದು ಮಲ್ಲಿ ಪರಫನ್ ಹೈನ್‌ನ್ಯಾಲ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ನ್ಯಾಲನ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೊವರ ಲಕ್ಷ
ರೂಪಾಯ್ಯು ಬಾಣ್ಯ ಎಸ್ಟಿ ವೇಟ್‌ರ್‌ ಇದ್ದರೂ ಕಾಡ ಇದುವರಿಗೆ ಬಾತಿವಾದದ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟರ್ಲು.
ಆಗ್ಯಾರ್ಚ್ ಉಳಿದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ
ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಿಬ್ಲರು ಉದ್ದರಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಅನುಕಾಲ
ಕಲ್ಪನೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದರೂ ಕಾಡ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಗೂ ಅದು ಆಗದೇ

ఇరువుద్దీ కారణ విను ఎందు తేల్కాతీనో ఇల్లు తేసవాగి మేళ్ళు నేచుక చూడకక్కదు అగల్లు. నువ్వునే ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పాపి చూడవన్ను నేచుక చూడువదు సరియిల్ల. శ్రీపుణ్ణా ఆగదే ఇష్టర్ ప్రయోజనవిల్ల: శ్రీపుణ్ణా చూడబడే కేలం కోడకాడరు. ఇదన్ను కడచువాగి జారి చూడచేరు. బేసిక్ వాల్రో నెల్లి తేగాడే హందిరక్కంధ మాక్కలు నొరాలు ఇదాల్చి. అంధవరిగే కెలన ఒదగిని కోదువ ఖపాడు తాపు తేల్కాతీచేకెందు ఆ సమయంల్లి సరకారకే తిలుసలు ఇష్టపుత్తీనే. కష్టడక్కాగి ఇరక్కు స్విల్ గ్రామపు నిల్చిపుట్టాడి లీర. క్లీగాడు ప్రయోజన బిడకనద తపరాలు. అంధ జాగాద్దల్లి ప్లేగాడివరు కాంటిబ్యూషన్ కోష కష్టడ కష్టసువదు కషచ్చవాగుత్తదే. హిదిక్ హేగే 2,000 రాపాయు తాలే కష్టపుదిక్క కోదుత్తీధోరే అదే రీతి శాలా కష్టడక్క ఒదగినతక్కంధ ఖపాడు చూడికోడబేసేందు వినముదింద సరకారవన్ను తేల్కాతీచుట్టుత్తేనే.

అమేరీ ఫీడ్ తేగీవు కోస్కుచుచుదర్లు 2,400 రాపాయు మేరీ వాషిం వరమాన ఇరక్కంధవరు ఫీడు కోడబేసు ఎందు చూడిరాత్తీరి. అంత తీముంతు లేకు పక్క ఇల్ల ఎందు కేలీ ఫీడు కోదువువను తప్పిసి, బడవర కాగే వాసుగ చూడుకూరే. నీపు కోడక్కంధ 200 రాపాయు సంబంధించు వాయ్యవు వగదవరు కడ్డాయవాగి ఫీడు కోడక్కంధ ప్రమేయిల్ల. ఆ నీతి ఎల్లరగూ కూడ అన్యును ఫీరీ ఎజ్యూకేషన్ కోదువ ఖపాడు చూడబేసు. ఇల్లదే కోరదే నామిన్రా ఫీడ్ కూడిదే అదు తప్పాగుపుట్టిల్ల.

ఇవత్తిన దివస ఎల్ల కడె నసరి నూలుగాళు బహచ బేము బేకాగివే. తాల్లూకిగే ఒందెరు నేరురి నూలు నక్కల్ల. పట్టందల్లి నర్సరి నూలుగాళల్లి 5 రింద 40 రాపాయు వరిగే ఫీడు తేగే కోస్కుతాల్చి. నర్సరి ఎజ్యూకేషన్ బహచ పాపముఖువాగిదే ఇంధ తాలే గాళల్లి విద్యాధికాగాళు చురుకు ఆగి మాందిన విద్యాఘూను చూచాగి చూడువుడకే అవకాశ ఇరువుదింద నర్సరి తాలేగాళ కటేగి తమ్ము పోల్చి గమని కెఱిప్పి అవగాసు పోలేకాగి. ఈగ బజీపున్లల్లి ఒదగినిరక్కంధ కణ వినేనో నాలాదు. ఆ చూచిగ ఇన్నాల్చి హేచ్ కణ ఒదగిని కేమ్పు కేచ్చాగి ఇంధ నర్సరి తాలేగాళన్ను పొరంభ చూడబేసేందు హేలుత్తేనే. కోనెయిదాగి ననగే చూతనాదలు అవకాశ కొట్టుంధ అధ్యక్షిగి వందనగాళన్ను అఫ్సి న్ను చూతు చూగినుత్తేనే.

† Sri ANNARAO GANAMUKHI (Afzalpur).—Mr. Speaker, Sir, while supporting the Demand moved by the Education Minister, I would like to offer a few remarks about the language policy of the Government. I feel, Sir, that the three-language formula that is being followed by this State and the other Southern States is really a very good formula which was adopted in 1961 by all the Chief Ministers and the Central Government represented by the deceased Leader Mr Nehru. Now, Sir, while that three-language formula is not implemented by the Northern States, the Southern States are implementing it with all their resources and they have also made Hindi as a compulsory language. I do not know whether in Madras it has been made compulsory, but Andhra Mysore and probably Kerala have adhered to this three-language formula. Now, I want to ask what the other Chief Ministers have done with regard to this formula. Because Hindi has become the official language after 26th January 1965, everywhere there is a cry that although Hindi has not developed to the extent possible, yet it is imposed on the Southern States or non-Hindi States. Sir, my feeling is that the Hindi States are under the impression that Hindi is not only the official language but also it is a national language for the whole of India; it is not a fact because all the 14 languages are national languages and they are equally important for the whole nation. Although Hindi is important in a way, it has not

(SRI ANNA RAO GANAMUKHI)

been developed during the last 15 year period as visualised in the Constitution to such an extent that every State, every linguistic community will embrace it as the official language of India. What is the position now? The position is that excepting a few, people do not know Hindi. Although some of them are appearing for Hindi examinations, they are not conversant with Hindi fully. Some people say that English should not be imposed on Northern States or Hindi area and Hindi should not be imposed on Southern States or Southern India or non-Hindi areas. If that becomes a reality, what will happen is that the two areas will be separate and one will not be in a position to know the other. If the condition of India comes to such a pass, then I think it will be very difficult to unite the whole country. Therefore, Sir, I think at this stage Hindi should have been fully developed; it is not that type of Hindi which is spoken of in Uttar Pradesh or Madhya Pradesh or Bihar or in Northern Indian States, but Hindi which should be developed with the co-operation of all the States. Now, we find that Hindi as visualised in the Constitution has not developed to such an extent. Another thing I should like to say in this connection is that if this formula is adhered to and if English is made compulsory subject, then I think the future generation will know English compulsorily. Everybody will be conversant with English and therefore, what is the harm in speaking English. If you want to do away with it, don't force it on anybody; don't teach it in any schools. You want to teach it as a compulsory language. The tyranny of the matter is that in our State and in other Southern States, four languages have to be learnt by the students, English, Hindi, mother tongue and the regional language. This is the condition in Southern States whereas in Northern States, Hindi and English are the two languages. They are not teaching any other language compulsorily. Therefore, can we continue this tyranny? Again I want to state here that after January 1965, what will happen with regard to the language in the Legislature and the High Court? The enabling provision in the Official Language Act says that after 1965, the Government may introduce Hindi at any stage and at any level. If Hindi were to be introduced at every stage, then you must imagine the difficulty. Of course, the Education Minister is fond of saying that quota system is very good. He does not want quality. As far as his experience goes, he is for expansion of high school education without proper trained teachers and without a good library and equipment. I have no objection for this quantitative expansion. It is necessary. But so far as qualitative expansion is concerned, I think this policy will not be good. Therefore, what I wanted to suggest in this connection is that we should see whether Hindi is developed to such an extent that we can adopt it as the official language. Here in the Legislature also, whatever Bill is passed into an Act, if any ordinance is passed, or any regulation or for that matter any other thing which is to be passed, they may use 'Hindi'. But if 'may' is to be construed as 'shall', then all those things will have to be done in

Hindi and even in the High Court, the Governor with the consent of the President can introduce Hindi. So, I want to know what is the position of our regional languages if Hindi were to pervade us in every field, in administration, in judiciary, in the Official correspondence?

And, what is the quota system? Sir, this has created a confusion. I should say even in higher services like the all-India Services, if all the languages are to be used in the examination, then all the papers will have to be translated into other languages. If this system were to be allowed, I think, merit will perish very soon from our country. If Hindi is to be introduced in the High Courts and the Legislatures, then, I think the regional language will have no place anywhere. So, somewhere we will have to find a compromise between Hindi and the regional language so that Hindi also finds some place. If English is to be continued as the medium of instruction in High Schools and Universities I think, Kannada and Hindi will have no place in future. So, a definite policy will have to be evolved so that there may be no confusion in the country in the future.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವತ್ತಿನಿದ್ದಪ್ಪ (ಅಪ್ಪಳಿರು).—ನಾವು ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಖಚಿತವಾಡಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇದ್ದೇವೆ. ಅದ್ದಿಂದ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಸಂಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿ ಮಾಡಿದೆಂತಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ವಾಕೆಗೆನೂ ಅಲ್ಲ. ಒಂದಿರವರು ಎಂದು ಅನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಪರ್ಸಂಚೆಂಡ್ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ. ಅದರೆ ಅವರ ಅರ್ಥತೆ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಅದರೆ ಪ್ರೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಮಾರಗಳು ಅಂತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ ಇದ್ದಪ್ಪ ಅಲ್ಲ ಒದಿದಂತಹ ಮುದುಗ ಏರಡುವರ್ಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವನು ಎಂದೂ ತುಸ್ಕವರ್ತನಾದರೂ ಬಹುತ್ತಾರ್ ಇದ್ದು, ತ್ಯಾಗಿಸಿನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರ್ ಇದ್ದು. ಆಗ ಹೆಚ್ಚಿ ಕೆಮ್ಮೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಯೋಚಿ ಅಂತ ಅನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕ್ರೆಡಿಟಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಏರಡೆರ್ಲೂ ತಪ್ಪ ಬರಯುತ್ತಾರ್-ಹಿಂದಿನೆ ಹೈಕ್ವಾಮರಿ ನ್ಯಾಲ್ ಹೆಚ್ಚುರ್ ಅದನ್ನು ಕರೆಕ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದೆರ್ಲೇ ಎಂಧಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೋರಯುತ್ತಾರ್ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಣವನ್ನೇನೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಖಚಿತವಾಡುತ್ತಾರ್ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರ್ ಇದ್ದಿದ್ದೀರಿ. ನಾಲಾದ್ದ ಕೆ ಕಡ್ಡಾಯ ತಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬೇರೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಿದ್ದೀರಿ. ಹೆಚ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸೂಲುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಿದ್ದೀರಿ. ಅದರೆ ಆ ಶಾರೀರಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುದ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿರುಗಳು ನಾಕಾಮ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿರು ಇದ್ದ ಕಡೆ ಇನ್ನುಸೇ ಕ್ಷಿಂಗ್ ಅಫೀಸರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಎಂದು ತಿಕ್ಷಣ ಯಾವ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನು ಪ್ರದನ್ನು ತಾವೇ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೋಗಾಗಲ ಖಚಿತ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಎಂದರೆ ವಿನೋ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ಸೂಲ್ ಕಟ್ಟುದವನ್ನು ಯಾರೋ ಬಿಂಬಿರು ಧನಿಕರು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ರಿಪೇರಿಗೂ ಕೂಡ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಾರ್ ಇಲ್ಲ. ಹತ್ತಾರು ನಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚಿತ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟುದ ಕಟ್ಟುದ ಕೂಡ ಬಿದ್ದು ಹೇಗೆಗೆ ಬಿದ್ದು—ಹೋಗಿವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲದೆ. ಅದ್ದಿಂದೆ ಅಂತಹ ಕಟ್ಟುದಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಒಂದಿನಿಂದೆ ಬಿತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರ್ ಇದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿರ ನೇಮಕದ ಏಪರ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯಿರು ಮಾತ ನಾಡುತ್ತಾರೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಿಲದ ಮೇಲೆ 50 ಪರ್ಸಂಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗಿ ಮಹಿಳೆಯಿಗೇ ಅಭಿಕಾರ ವರ್ಗ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನೇನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಏರೋಡ್ ಹಾಗೀಲ್ಲಿ ನಿಸಿಪಾವಾಗಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯಿರಲ್ಲಿನ ಕೂಡ ಅರ್ಥತೆ ಇರುವವರೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೈಕ್ವಾಮರಿ ನ್ಯಾಲ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮಹಡಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯಿರು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರ್ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ದೇಸಿಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಲ್ಲ. ಅದರೆ ಅಭಿಕಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನೇಮಿಸ ಮಾಡುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ನೊಡಬೇಕು, ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾದುಪುತ್ತಿಕ್ಕೆ ಸಾಷ್ಟುವೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕು, ಒಬ್ಬರು ಹೆಚ್ಚಿಗಿ ಡಿ. ಮಿ. ಬಿ. ಇವನ್ನರೆ.. ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದು ಕಡೆಯಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಶ. ಕಿ. ರೇಜಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ)

ಮಹಿಳೆಗಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವದೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಗಂದು ಪ್ರಯಾವಿದೆ ಕೆಲಸ, ಹತ್ತು ಹೆಚ್ಚೆ ಕೊಡ ಬಿಡಾಡ ಲಾರು ಅಂತಹವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಾನ್ಯ ಕೊಡಬಾರದು. ನಂಜಾರ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಜಾತಿಗಳ ವಿವರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಶಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯರ್ನ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬಡ್ಡರು, ಲಂಗಾಯಿತರು, ಕುರುಟರು, ದೇವಾಂಗ ದಪರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಏರಿಶೈವರು—ಇಷ್ಟಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳು ಇವೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಹಾಸ್ಯರ್ನ ರನ್ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಏನು? ಜಾತ್ಯತ್ವಿತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂದಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಹಾಸ್ಯರ್ನ ಗಳನ್ನು ರನ್ ಮಾಡುವುದು ಬಿಹಳಿ ಅನ್ವಯ.

ಇಜಿನಿಯರಿಗೆ ಕಾಲೀಜುಗಳು ಕೆಲವಕ್ಕೆ ತಾಲೂಕು ಬೋದು—ಮಾತ್ರ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಹಣ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ರೆಸಲ್ವಿಶನ್ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಕಾಲೀಜುಗಳಿಗೆ ಬಿರುವವರೆಗೂ ನುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಲೀಜುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ನಿಂದ ಪವರ್ ಇಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಡೆಕ್ಕಿದಿದ್ದವಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಆಗ ವನ್ನೊಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಇದನ್ನು ತಿಂಪ್ರವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಕಿದಿರ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶಿಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ವಿವಾಭಾಗ ಮುಂದು ವರೀಯುವಿದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಜನ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸೂಚನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಇಲ್ಲಾ ಕೊಡ ಬಬ್ಬಿರು ಹೆಚ್ಚಿಂದಿರು ವಿನಿಸ್ತ್ರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಏನು ಉದ್ದೇಶಿಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನು ಮಾಡು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳಂತೂ ಇಲ್ಲಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಾರು ಬುದಾಗ ಅದರ ಹಕ್ಕಿರ ಎರಡು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟೇ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಪಾಪ್ಯಂಪ್ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಬ್ಬಿ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಕೊಡ ನಾಗ್ರಂಪ್ ಹಾಕಬೇಕೆಂದರೆ ಇದು ಯಾವ ನಾಯಿ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಬಬ್ಬಿ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಷ್ಟ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಗದ ಬಿರದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಗ್ರಂಪ್ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧ ಎಬ್ಬುಕ್ಕೆಂಬ್ರನ್ ದಿಪಾಟ್‌ರ್ಮೇಂಂಡನ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯುಂತಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಒಂದು ಪದ್ದತಿ ಇನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ರಾಧಿ ಇದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಹೇಗೆಲ್ಲಾ ಅದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಾಪ್ಯಂಪ್ ಹಷಟಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ನಾಧ್ಯ; ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ವಿಡು ಕೊಡತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯೇ ವಿದ್ಯಾ ನಂತೋಧಿನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರ್ಲಿ. ದೈರೇಕ್ಟರ ಕೆಳಗೆ ಕಿರಿಯಿ ಇದೆ, ಶಾಕಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನಾಕಾದಪ್ಪು ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣತ್ತದೆ. ಯಂದೆ ಹೇಳಿ ದೇಪ್ರೂಪಿ ಏನಿಸ್ಪರ ಕೈಕೆಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ನೇಮುಕಾದಿ ಪ್ರತ್ಯೇಮಾರಿ ಸ್ನಾಯಿಲು ಇನ್ನಸ್ಥಿಕ್ಕನ್ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಕೆಲವನಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೇ, ಕೆಲವಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಮಾತ್ರ ಅ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಈ ನಿರ್ದೋಧಿಗಳ ನಂಬ್ಯೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏನಿಯಿಂದ ಪಾರ್ಥಕನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕಡ್ಡಾಯಿವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾನ್ನು ಸೂಲಿಗೆ ಶಳುಹಿನುವುದು ವಿದೆ ಪಡಿಯಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನನ್ನು ಕಲಿಯಲಕ್ಕೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನ್. ಸಿ. ಸಿ. ಎ. ಸಿ. ಸಿ. ಇವುಗಳಿಲ್ಲವೂ ಕೊಡ ಇವೆ. ಹೈನ್ಸೆಲ್ಲು, ಕಾಲೀಜೆನಲ್ಲಿ ಬಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಚ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಅದರೂ ಕೊಡ ರಸ್ತೆಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಡ ಅವರು ಕಲತಾಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ರೀತಿ ಅದರೆ ಏಮ್ಮೆ ಮುಖ್ಯಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಯಾತ್ಮೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಖಚಿತ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹಣ ನಾರ್ಥಕರವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ ಬೇಕು. ಮಾನ್ಯನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಕೊಟ್ಟು 23ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ದರೂ ಕೊಡ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ದಾರದಿಂಥವರನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಿರ್ಲಿ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದರೆ ಸೆಕೆಂಡ್ ಡಿವಿಜನ್ ಅಥವಾ ಫೆಸ್ಟ್ ಡಿವಿಜನ್ ಕಾಲ್ಕೆ ಕೆಲವನ್ ಕೊಡಿಸಿ ಎಂದು ನಿರ್ಬಿಂಗಾರದರೆ ಸಾಪಿರಾರು ಜನ ಬಿರುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಅವರಕ್ಕೂ ನಡೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಯಾವ ಏಡ್ಯಾಫ್ರೂನವನ್ನು ಯಾರಾಗಿರಿ ಕೊಡಬೇಕನ್ನು ಪ್ರದನ್ನು ಏಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾ, ಇದ್ದಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಿರಿ. ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಏನು ಎಂದರೆ ತಮಕೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಚಿತ್ರದುಗ್ರಾಫಿದವರಿಗೇ ಬೇರೆ ಪ್ರಸ್ತುತಿ, ತಿಂಬೆಗ್ಗೆ ದವರಿಗೇ ಬೇರೆ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಈ ರೀತಿ ಬಂದೋಂದು ಕಡೆ ಬಂದೋಂದು ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಹುದುಗರು ಉದಿದೀಕು. ಅ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಇರುವದನ್ನು ಬಿಡಿರೆ ನಿಜವಾಗಿಯಾಗ ಕೂಡ ಅವನು ಯಾವ ತರಹದ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನ ಪ್ರದನ್ನು ತಾವು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾಗುಣಿತ, ಮಂಗಿ, ಕೋರ್ಪ್ಸ್‌ಕ, ಸೀತಿ ಸಿಂತಾಪಾಳಿ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಂಡಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಂದುತ್ತಾ ಇದ್ದರು, ಅಗ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಬರಿದಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಥಿಗಳೇ ಸಾರು. ಇನ್ನು ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೇರ್ಪ್ರಾರುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇಷ್ಟೆದ್ದಿಂದ ಜನ ಭರ್ಮ ಅದರು ಎಂದರೆ 180 ಜನ ಇಂದ್ರಾಜಿ ಯಾರಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 180 ಜನ ಹುದುಗರು ಇದ್ದರೆ ಬಳಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಒಂದು ಕಡೆ ಕನ್ನಡ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಯಾವ ಏನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

MR. SPEAKER.—The House stands adjourned to meet half-an hour later.

The House adjourned at Three of the Clock and re-assembled at Thirty-five Minutes past Three of the Clock.

[**MR. SPEAKER** in the Chair.]

MR. SPEAKER.—I am sorry I was late by five minutes but that was for the purpose of co-ordinating the work which otherwise would have cost fifteen minutes on the Floor of the House. I call upon Sri L. B. Birje to speak.

3-35 P.M.

SRI K. P. REVANNASIDDAPPA.—Sir, I have not concluded.

MR. SPEAKER.—So far as I am concerned, you have concluded.

SRI K. P. REVANNASIDDAPPA.—Please allow me two minutes more.

MR. SPEAKER.—The Hon'ble Member may take two minutes.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೈವಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಡ ಕೆಡ 90 ಜನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಓರ್ನಿಷನ್ ಹೇಳುವಾದರಿಂದ ಏಧಾರ್ಥಿಕಾಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಅಭಿನ್ನರು ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ರಿಟ್ಯೂನ್ ಅಗುವಾದರು ಎಕ್ಸ್‌ಟೇನ್‌ಷನ್ ಕೇಳುವಾಗ ಜಾತಿವಾದ ಬಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಯಾವ ಜಾತಿಯವರಿಂದು ನೋಡಿ ಬೇಕಾದ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪನುವುದುಂಟು. ಇದು ತಪ್ಪಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಏಷಯುವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೆಂಡಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂದಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕಂದು ಹೇಳಿನ್ನು ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

†**SRI L. B. BIRJE** (Khanapur).—(Marathi).

MR. SPEAKER.—Soon after Sri Birje finishes, the reply will begin and I request Hon'ble Members not to make any embarrassing requests.

[**SRI C. R. RANGE GOWDA** in the Chair].

(Sri Birje concluded his speech in Marathi.)

ତ୍ରୀ ଏଣ୍ୟା ଆର୍. କଂପି.—ଅଧ୍ୟକ୍ଷରୀ, ମୁହାରୁ 31 ନଦୟରୁ ଏଇବ୍ୟାବ୍ୟାନନ୍ଦ ଚୈରିକ୍ୟ ମେଲେ ତମ୍ଭେ ଅଭିପ୍ରାୟଗଳନ୍ତୁ ଘୋଷିତଦ୍ୱାରୀରେ ଛନ୍ତି କେବୁ ନରନ୍ଦରୁ ମାତନାଦୁ ପରା ଜୟାରୁ ଅଦରେ କାରାବଦକାତିପିଲ୍ଲଦିନ୍ଦ୍ରିଦଶ୍ଵାରୀ ଅପରିଗେ ଅପକାତ ସିକୁଲାଲ୍ଲୀ ଅଦରେ ନାମୁ ଅପରିଗେ ଥିଲୁ ନମାଧାନନ୍ଦ ହେଉଥିଲେନ୍ତିରେଣ୍ଟିନେ ଅପରା ଫନୁ ହେଉଥିଲୁବୁଦ୍ଧି ହେବୁଗେ ଇହାରେ ଅଧନ୍ତିରେ ନାମେ ତିଥିଲିଦରେ ଏଲ୍ଲାପଣନ୍ତୁ ନାମୁ ବିନିତପଦାଗି ନେଇଥୁ ହେଲେନ୍ତିରେ ହେଇଥିଲେନ୍ତିରେଣ୍ଟିନେ ଅଗ୍ର ମାତନାଦିଦିନଙ୍କ ନଦୟରଲ୍ଲ ଥିଲୁ ମୁଖ୍ୟବାଦ ଅନ୍ତ ଏମେନଦରେ, ଏଲ୍ଲାରଦିନ ଥିଲୁଏ ସରିପନାନନ୍ଦାଦିନଥିରୁ ଏଲ୍ଲା ପରାକ୍ରମୀ ନଦୟରୂ ଜୟମୁ ଦୁଇଏ ମହିମା ମାଦୁପଦାକାରୀ ଏବିଦ୍ୟାବ୍ୟାନ ଶାଖେଯିଲୁ ଶିକ୍ଷଣ ପରିମ୍ବାଗି ସିକୁଥିଲୁ ହେଯିଲୁଏ କେଇଦରୁ ଅଦରକାଟୁ ନାମୁ କୁତଞ୍ଜୁତଙ୍ଗଲାନ୍ତୁ ଅଫିରୁନ୍ତେଣ୍ଟିନେ ନଦୟରୁ ମାତନାଦୁ କାଳକ୍ଷେ କେବର ବିହକ୍ଷ ଜୀବିରାଗି ମୁକ୍ତି କେବରୁ ନମ୍ବରାଗି ନାଚନେଗଳନ୍ତୁ ମାତାଦିଦରୁ ଯାରାକ୍ଷାରୁ ଯାବ୍ୟାଚ ସାଜନେଗଳନ୍ତୁ ମାଦିଦାରୀରେ ଅପରିଗେ ଥିଲୁ ଆଶ୍ରମନେମନ୍ତୁ କେତୁଦୁ କେଇନ୍ତିରେ ଅପେକ୍ଷିତନ୍ତୁ କଲାଲଂକଷ୍ଟବାଗି ନକାରି ଯୋଜନେ ମାଦୁତ୍ତିରୁ ଆ ବିଗ୍ରେ ନକାରି ଏନୁ ମାଦୁବୁଦ୍ଧକ୍ୟ ତକ୍ଷେତ୍ରି ଅଧନ୍ତିରେ ଅଧନ୍ତିରେ କାଗର୍ତ୍ତ କାଗର୍ତ୍ତ ଯାଇନ୍ତିରେ

ವೇದಲನೆಯಾದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ತಿಕ್ಕಣ ಎಂಥಾದ್ದು ಇದೆ. ಇದು ಈ ರೀತಿ ಏಕೆ ಇದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೇನ್ನೊರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ತಿಕ್ಕಣ ಪದ್ಧತಿಗೂ, ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂಥ ತಿಕ್ಕಣ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿರುವಂತಹ ತಿಕ್ಕಣ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಯಾವ ವಿಧಾವಾದ ಫೋದವು ಇಲ್ಲ. The type of Education we have is the type of education accepted as all India type. ಅದೆರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ತಿಕ್ಕಣ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಅದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ನಾವು ಬಿಳಕುಯಿಲ್ಲ ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಒಪ್ಪಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಳಳ ದುಡನ್ನು ಬಹು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಳ ಕಡೆ ನೀ ದುಡನ್ನು ಬಹು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಬಿಡ್ಡಿಟ್ಟು ನೀ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದ್ದೇನೆನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ತರಹ ಬೇಳಿಭಾವ ನಂಗೆನೊನೂ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕಣ್ಣಾರಾಷ್ಟ್ರಕರ್ಡಲ್ಲಿ ದುಡ್ಲು ಒಳಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಫರಾಗಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲ ಕೆಲವು ಸಂಗಂಗಿಗಳು ಜರುಗಿವೆ. ಆ ಸಂಗಂಗಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಜೂತ್ತಾಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನರಿಯಾದ ಕಾರಣ ಸಿಗ್ತತ್ವದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ವಿನ್ಯೂತಾದ ಹೇಳೆ ಎರಡನೆಯ ಹೇಳುವಾನ್ನು ಕರುಷ ಬಂತು. ಆಗ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕಣ್ಣಾರಾಷ್ಟ್ರ ಒಳಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡು ಬೇಕು, ದುಡ್ಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಹು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನೇರ್ವ್ಯಾಸವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಹುನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ನಾಲಿದು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿಂದ 6 ಕೊಟ್ಟಿ ರಿಂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ಅಂತವಾಗಿದೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಗಮನವಲ್ಪಿಸುತ್ತೀಕೊಂಡರೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕಣ್ಣಾರಾಷ್ಟ್ರಕೆ ಹೊಳಗೆ 6-7 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಬಹು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಬಹು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ, ಹಂಡಿಳಿದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿಯಂತೆ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲೂ ಏನೋರ್ ಭಾತಿವಿದೆಯಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದರೆ ನಾನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಂದ ಬಂದವ ನಲ್ಲಿ. ಮುಂಬಯಿ ಕಣ್ಣಾರಾಷ್ಟ್ರವಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೇನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿದರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಶೀಪುರಾ ಅವರು ಮುಂಬಯಿ ಕಣ್ಣಾರಾಷ್ಟ್ರಕೊಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ ಬೇಕಾದಪ್ಪು ಅನುಕೂಲ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ರೀತಿ ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಂಬಯಿ ಕಣ್ಣಾರಾಷ್ಟ್ರಕೊಳಗೆ ಒಂದು ತಕ್ಕಿ ಇದೆ. ಆ ತಕ್ಕಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನುಫಾರಿನದರ್ಕು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇರೆಯೇ ಶ್ರುತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಕ್ರಿಯೆ ಸಾರಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಮುಂಬಯಿ ಕಣ್ಣಾರಾಷ್ಟ್ರಕರವರು ಸ್ವತಃಕ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರದ ಸರ್ಕಾರ ವನ್ನು ಅಷ್ಟೇನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಈ ಮೂರು ವಘಗಳ ಕಾಲ ತಿಕ್ಕಣ ಖಾತೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು

ವಹಿಸದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯಂದಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಾರಬೀಡಿ ಎಂಬಿದಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೂ ಹೇಳಿಕ್ಕೇನೆ. ಅದರೂ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಸೆಪ್ಪಣಿ-ವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗನ್ನು ಸನ್ವಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನೋಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿರ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರೂ ಅವರೇ ಸ್ಯಾಂತವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಪಿಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಸಂಪ್ರೇಶಣೆ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಕಾರೇಜು, ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಪೀ ವಿದ್ಯಾಸಂಪ್ರೇಶಣೆ ಇವರಿಗೆ ಬಹಳ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇವೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಂಪವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಅದರೆ ಅಲ್ಲಿರ್ಲಾ ಕಲ್ಯಾಂಪದರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇನೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಚೆತ್ತಿದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ ತೇಕಡ 13-14 ರಷ್ಟು ಇರುವದರಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಲ್ಲೂರ್ ಕರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ 10 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮೈಲ್ 5 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಜಾಗ್ರತ್ತಯಾಗಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದು ನಿರಿಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಯಾವ ಭಾಗ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದೋ ಅದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವುದೇ ಒಂದು ಅಶೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಅಗಲ ಅದು ತನ್ನ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತರೆ ಅಗ ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಮೈನ್ಸಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿನ 700 ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ 81 ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಾಸಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಬಂಧನೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಎಂಬು ಪ್ರೈವೇಟ್ ನಿಂದ ಯಾವ ತರಹ ಮನ್ವಜ್ಞ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಲ್ಲೂರ್ ಕರ್ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆಯೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪೂರ್ವ ವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ನೆರ್ಕಾರ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಿ ತಕ್ಕು ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಂದು ಭರವಹೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವರು ಶ್ರೀ-ಪ್ರೈಸ್‌ಮಾರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಕಾರೇಜು-ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಪ್ರೈಸ್‌ಮಾರಿ ಕಾರೇಜುಗಳ ಏಷಯ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಂದ ಬಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಮೀಡಿಯ್ ಆಫ್ ಇಂಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಬಿಜೆಯಾವರು ಪ್ರಿ-ನೆಟ್‌ಎಂಬ ಏಷಯ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟ್ ಎಲ್ಲಾ ದಕ್ಷಿಣ ಶಾತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿ-ನೆಟ್‌ಎಂಬ ಏಷಯ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ದಾಂ ನಾಗಪ್ಪ ಅಳ್ವಾರವರ ಕೆಲಸ. ಅದರೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

4-00 P.M.

ಅದರೆ ನಾನು ಪ್ರೀ-ಪ್ರೈಸ್‌ಮಾರಿ ಏಷುಕೇಶನ್ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಈ ಘಟನೆ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರೀ-ಪ್ರೈಸ್‌ಮಾರಿ ಏಷುಕೇಶನ್ ಸರ್ಕಾರದ ಜಾಗಾಬ್ದಾರಿ ಅದೆ. ಜನಗಳೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎಂಬ ಫೋರಿಜ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಅಲ್ಲಿರ್ಲೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇವೆ. ಈ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಏಷುಕೇಶನ್ ಕ್ಷೇತ್ರದನ್ನು ಬಂದಾಗ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರಹ ಅಭಿಪೂರ್ವ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಅವರು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಏಷುಕೇಶನ್ ಕೆಲು ಪನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರೀಪ್ರೈಸ್‌ಮಾರಿ ಏಷುಕೇಶನ್ ವಿಕಾರ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಅಂಶ ವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರೀಪ್ರೈಸ್‌ಮಾರಿ ಏಷುಕೇಶನ್ನು ನೀವು ಜನಗಳಿಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಎಲ್ಲಿ ಜನಕ್ಕೆ ಇದೆ ಅಲ್ಲಿ ಏಷುಕೇಶನ್ ಅಗುವ ನಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ನಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಅಂದರೆ 3-5-6 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ದೊಡ್ಡ ಶಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವಾತಾಳ್ಳೂಕು ಹೇಡುಕ್ಕಾಣಿಸಿರುಗಳಲ್ಲಿ, ಹೇಳಿಬಳಿ ಹೇಡುಕ್ಕಾಣಿಸಿರುಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ತಿಳಿವಳಿಗೆ ಇದೆ ಅಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಮಾಡಬಹುದು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಮಿಶ್ನುನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ನೀವೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ವಹಿಸಬೇಕು-ಅಂದರೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರೈಸ್‌ಮಾರಿ ಏಷುಕೇಶನ್ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಗೆ ಶಾರುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅದೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂತಿ)

ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ವಾದಿ. ಅದನ್ನು ಎಜಾಕ್ಯೂನ್ ಕಮಿಟಿ ಮುಂದೆ ನಾವು ಇಚ್ಛಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರೈಮಾರಿ ಎಜಾಕ್ಯೂನ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬಹಳ ಸ್ವಾರ್ಥವಾದ ತೆರ್ಕಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರೈಮಾರಿ ಎಜಾಕ್ಯೂನ್ ನಲ್ಲಿ ಕಲಬು ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು; ನಮ್ಮ ಸೌತ್ ಕರಾಡ ಮೆಂಬುಬಾಡುತ್ತ ಸಾಲೆನ್‌ನವರು; ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟ್ ನಲ್ಲಿ ವೋದಲನೆ ವರ್ಷ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ, ನಾತರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ, ಹೊಗಿದೆ, ಜಾಸ್ತಿ ಇವೆದ್ದು ಏಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೇ : ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಹೇಗಿದೆ :—

ಗಂಡು ಮಾಡುಗು	ಹೆಣ್ಣು ವಾಕ್ಯಾಳು	ಚೋಡಿಲ್ ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟ್
1961—62 ರಷ್ಟು	94.9	91.9
1962—63 ರಷ್ಟು	91.7	86.8
1963—64 ರಷ್ಟು	89.16	84.85
ಮೂರು ವರ್ಷ ಸೇರಿ		90.04

ಅಮೇಲೆ 1964—65 ರಷ್ಟು 30ನೆಯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1964 ರವರೆಗೆ ಈಚ್ಚಿದೆ. ಚೋಡಿಲ್ ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟ್ 90 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಆಗಿದೆ. ಈಗ ಇದು ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗಾಗಿದೆ ಅಂತ ಅಲ್ಲ ; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವೋದಲನೆಯ ವರ್ಷ ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ 6 ರಿಂದ 7, 7 ರಿಂದ 8, 8 ರಿಂದ 9 ರವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದಿಗೆ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರೂ 90 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆರ್ ಇಂಡಿಯಾ ಥಿಗರ್ 76.4 ಆಗಿದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದೆಯಾದು ಕಮಿಟಿನವರೂ ಬಹಳ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

Sri S. RAJAGOPAL (Kolar Gold Fields).—What is the Madras percentage ?

Sri S. R. KANTHI.—I have not got that.

ಶ್ರೀ ಗೋಡಾಲ ಸಾಲೆನ್ (ಮೂರುತ್ತಿರು).—ಆರ್ ಇಂಡಿಯ ರವರ್ ತೆಡ್ಲೂರ್ ಕ್ರೂಸ್‌ಹಾ ಪನೆಂಟಿಂಜ್ ಎನಿದೆ, ಶೈಪ್ಯಲ್ ಕ್ರೂಸ್‌ಪ್ರಾ ರಿಪ್ರೋಇಫ್ ಮೈಸೂರು ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಆರ್. ಕಂತಿ.—ಅದನ್ನು ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿ, ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರೆ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟಿರು. ಎನ್‌ರೋಲ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಆರ್ ಇಂಡಿಯ ರೆವಲ್ವಿಂಗ್ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲೆ ದೇವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಶೈಪ್ಯಲ್ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಹುಮಾದುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೇಯಿದಾಗಿದೆ. ವೋದಲನೆಯಾದು ಕೇರಳ, ಏರಡನೆಯಾದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮೂರಾನೆಯಾದು ವೇಯಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವವುಗಳಲ್ಲಿ ನಂತರ ಮೂರನೆ ನಂಬಿರು ಇದೆ. ಆ ಮೇಲೆ, 9 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮುಂದು ಪರಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಎಂದು ಪರಿಣಿಸಿರಾಗಿದೆ. ಆ ಅಡವಾನ್‌ಡ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ರಸೆಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಂಬಿರು ಎಷ್ಟಾದೂ ಇರಲ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಅಡ್‌ವಾನ್‌ಡ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ನಲ್ಲಿದೆ ಅನ್ನು ವಿಧಾನ ಮಾತನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರೈಮಾರಿ ಎಜಾಕ್ಯೂನ್ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವಾಗ, ಕೆಲವರು ಅಂತರೆನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತರೆನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಅಂತರೆನ್ನು ಪನೆಂಟಿಂಜ್ 60 ಪನೆಂಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ; ಅತ ಸರ್ಕಾರದಕ್ಕೆ ರಿಪ್ರೋಇಫ್ ಇದೆ. ಅದರೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅಂತರೆನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕುತ್ತದೆ ತಿಳಿದು ನರ್ಕಾರ ಬಹಳ ಯೋಜನೆ ವಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಕಾಜಾವಾತಿ ನರ್ಕಾರ ಹಗಳನ್ನು (ಅಂತರೆನ್ನು ವಿಕ್ಸ್) ಎಣ್ಣ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾತನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಅಮೇರೆ ವಿಡ್-ಡೆ-ವಿಲ್ಸ್ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕೆಲವರು ತೈತಿದರು. ಶ್ರೀಕಾಶಿಪುರವರು ಕಟ್ಟ-ಹೊಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಡ್-ಡೆ-ವಿಲ್ಸ್ ಸರಿಸೂಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲಿ ಅಂತ ಕೇರ್-ಆಗ್-ನೈ ಸೈನ್ರೆನ್ರವರು ಇದರ ಕೆಲವನು ನೋಡಲು ಇದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕೇರ್-ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರ ಇಂಂರ್ನಾಯಾನಲ್ಲಿ ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರ. ಅಮೇರಿಕದಿಂದ ಬಂದವರು ಇದರ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕನ್ ಅಫೀಸರುಗಳು ಬಂದವರು ಇಡೀನಮ್ಮೆ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಂಡಿ ಸ್ಥಿರ್ವಾಸಿಗಳು ಎಂದು, ಅದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು. ಅವರು ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದು ಒಂದನೇ ನಂಬಿರ್ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾರೆ. ಇನ್ನೀ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿಜೇಶ್ ಯವರು ಇದರಿಂದ ಶಾಲಾ ಗಳಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಅದಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಶಾಖ ವಾಡಿನುವುದರಲ್ಲೂ ಚೈವಾಮ್ ಹೇಳಿಸುತ್ತದೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಕಾರಾರದವರು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕರ್ಮಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಲೋಕರ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು, ಬೆಳಗ್‌ಮೆಂಟ್ ಕರ್ಮಿಗಳು ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಪರಿಧಾರೆ. ಅವರು ವಾಡಿದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹೇಳಿ ಭಾರತ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಅದಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗಡಗ್ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೋರೇಶನ್‌ನವರು ವಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾಂಪ್ಲ್ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಹೂ ಇಲ್ಲಿಬೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ ಬಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕರ್ಮಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಡೆಪಲ್ಮೆಂಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಕೂಲ್ ಬೆಳಗ್‌ಮೆಂಟ್ ಕರ್ಮಿಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಭಾರತ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಟೆರೆನ್‌ಗಳು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಡಿ. ನಾಮಾಚಿ (ಬೆಳಗಾಂ H).—(ಮುರಾರಿ).

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂರಿ.—ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ವಿಲ್ಸ್‌ಪೌಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಳು ಆಗಿ ಅದು ಕಟ್ಟು ಹೊಗ್ಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆಯಿಂದ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದಿವೆ ಎಂದು. ಅದು ನಮ್ಮ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೇರ್-ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರನಾ ಮತ್ತು ರಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರು ಬಂದಿದೆಯೋ ಏನೂ. ಇದ್ದರೆ ನೋಡಿನುತ್ತೇನೆ. ಪೌಡರಿನಲ್ಲಿ ಹುಳು ಬೀಳಿಲಾರದು, ಅಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಅದರ ಪ್ರತ್ಯೇ ಬುಬುವದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಕೆಂಗ್ ಬಿಷಣ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾತನ್ನು ಕೇರ್-ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರನಾ ಗಮನಿಸುತ್ತೇನೆ ತರ್ಲೋಜಿ. ವಿಡ್-ಡೆ-ವಿಲ್ಸ್ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು; ಪರದ್ವಿದ ಬಂದು ನಂಷ್ಟೆಯ ಸಕಾಯಿದಿಂದ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲ್ ಮಾನ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಸೈಕ್ಯುಲರ್‌ಗಳೆನ್ನರವಾಗಿ ಹೊರಗಿನವಾರಿದ ನಾವು ಪಡೆಯಿಲ್ಲವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನ ವ್ಯಾದಿ ಸ್ವಾಫಾಪಕವಾಗಿಯೇ ಬಿಬುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರೂ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸ್ನಾರೂ ಸರಕಾರದವರು ಕೇರ್ ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರಿಷ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ವಿಡ್-ಡೆ-ವಿಲ್ಸ್ ಸ್ಥಿರ್ಮೂ ಎಂದು ಏನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರೆ ಅದನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾಧ್ಯವಾಗಿ ವುದಿಲ್ಲ. ಕೇರ್ ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರಿಷ್ಟನ್ ನವರು ಕಾಗಾಗೇ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಲಕ್ಷದಶ್ವ ಬಹು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಳೂ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 33 ಲಕ್ಷದಶ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇರ್ಕಡಾ ಟ್ರಿಬಂಗ್ ವರ್ದಾಧಿಗಳಿಗೆ ಕೇರ್ ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರಿಷ್ಟನ್ ನವರು ಅನ್ನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೇರ್ ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರಿಷ್ಟನ್ ನವರು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಕೊಣಕ್ಕಿರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷದಶ್ವ ಬಹು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 32 ಲಕ್ಷದಶ್ವ ಬಹು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದಾರೆ. ಹೊದಿದ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷದಶ್ವ ಬಹು ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ರೀಕ್ವಾಕಾರದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹೇಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಡೆಪಲ್ಮೆಂಟ್‌ಯಿಂದ ಕರ್ಮಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳವರೂ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವೆತ ಕೊಡುವದೂ ಇದೆ. ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಬಹು ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಗಿಡೀಯೆನ್ನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನಾವೇ ಹೇಗೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾಧ್ಯ ಇದನ್ನು ವಿಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇರ್ ನೆನ್ಸ್ ಬಂದು ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಆಗ್ ನೈಸೈನ್ರಿಷ್ಟನ್. ಇದು ಬಂದು ರೀತಿಯಾದ ಜಾರಿಕಿರುತ್ತದೆ ಇನ್ನಾರ್ಟಿಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ್ನು ಹೊರತು ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರಾಜಕ್ಕೆಯಿದೆ ಸ್ನಿಗ್. ಇದೆ ಎಂದ್ಲೂ, ಅಮೇರಿಕಾ

(శ్రీ ఎస్. ఆర్. కెంటి)

ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಿರಿಕೂ ದೇಶದವರು ನಹಾಯಗಳನ್ನು ಬಿಹಳ ಕಾಲಾಂದಿಲ್ಲಾ ಕೊಡುತ್ತೇ ಇದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇವೆ. ಅದರಂತೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಕೇರ್ರೆ ಸೆಂಸ್ಟೀಯಿಂದ ಕೊಡು ವಂತಹ ನಹಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುದೇ ಹೊದರೆ ನಮಗೆ ಸೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇವರ ನಹಾಯ ಪಡೆದೇ ಈ ಸ್ಥಿರಾನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲ್ಪದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೈನ್‌ನ್‌ ಉದ್ದರೂಗಳ್ಲದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡ್‌ವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಿಯೂ ಚೈನ್‌ನ್‌ ಉದ್ದರೂಗಳು ನಿಗುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡ್‌ವಾಗಿದೆ ಅದರಿಂದ ಅನ್ನಚೈನ್‌ನ್‌ ಉದ್ದರೂಗಳನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕಮ್ಮ ಚೈನ್‌ನ್‌ ಉದ್ದರೂಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕಮ್ಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲ ನಮಗೆ ನಿಗುವಿದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನ್ನ ಚೈನ್‌ನ್‌ ಉದ್ದರೂಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ನ ಚೈನ್‌ನ್‌ ಅಗಿರುವದರನ್ನು ಉದ್ದರೂಗಳಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹೀಗೆ ಅವರನ್ನೇ ಇಲಾಜಿಯ ಮೂಲಕಹೇ ಚೈನ್‌ನ್‌ಗಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಚೈನಿಸಿಂಗ್ ಅಗಳ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಂತಹ ಲಾವಾಧಾರ್ಯಾಯಿರುಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಖಾಯಿನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಇನ್‌ಕ್ರಿ ಮೆಂಟಸ್‌ನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವಿದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ರಾಳ್ಗಾ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡೇ ನಮ್ಮು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗ 70 ಕಡೆಗೆಲ್ಲ ಹೈಕ್‌ಮರಿ ಶಾಲೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಚೈನ್‌ನ್‌ನಿಂಗು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಚೈನ್‌ನ್‌ನಿಂಗು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಪರ್‌ಕ್‌ನ್ ಸುವಾರು 7,000 ಒಜಕ್ಕೆ ಚೈನ್‌ನ್‌ನಿಂಗು ಸಿಕ್ಕಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ, ಅದರಿಂತೆ ತರೆಬೇತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್‌ಕ್ರಿಕ್‌ ಫುಲ್ ಇರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಮ್ಮ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ತಪ್ಪು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಇನ್‌ಕ್ರಿಕ್‌ ಫುಲ್ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಥಿಂಗ್‌ತನ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನಮಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗೆ ಕೆಲವು ದುಡುಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಪ್ರಿಲಿಮಿನರಿ ಸ್ಟೇಪ್‌ ಆಗಿ ಇದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲ ಮುಂದೆ ೬೫-೬೬ರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಯಂ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ರೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಸಾರೀರ ರೂಪಾಯಿ ಬೇರೆ ಬಾಲುವನ್ನು ಮರವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಶಾರೀರ ಕ್ಷಮ್ಮದಕಾಗ್ಯಾಗಿ ಕೊಡುಹಬುದು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಲೇಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. 6-6-6 ವರಲ್ಲಿ ತುರ್ತಾವರಣಿತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾ ಕಡ್ಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕುಗಿ ಏನೂ ಕೊಡಲ್ಪ್ರ ಎಂದು ಈಗ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತಿ ಕರ್ಮಿಗಳಿವೆ, ಅವರಿಗೆ ಕಾನಿನಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬುದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಡು ರಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜವಾಬುದಾರಿಗಳೂ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್‌ಗೇ ಇದೆ, ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್‌ನವರು ಎಷ್ಟು ಖಚಿತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ನುಡಿಕ್ಕೆ ಲೇಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನೂ ತರಿಸುತ್ತದ್ದೇವೆ. ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 40 ನ್ನೂಲ್ಲಿ ರೂಮುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಸಾವಾನ್ಯವಾಗಿ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲಿದೆ ರೂಮುಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಲಪ್‌ಮೇಂಟ್ ಕರ್ಮಿಗಳಿವೆ ಎಂದು ಇರುತ್ತೇ. ಅವರು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಈಚೆಗೆ ಅರಕಳಗಳೂ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಹೇಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್‌ನವರು ಬಹಳ ಅನಶ್ಟತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನುವೂರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 35 ರೂಮುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ನಿ. ಬೆ. ಮುಕುಳ್ಳಿಪ್ಪ (ಸಿರಾ).—ನಮ್ಮ ಸಿರಿಂದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ರೂಮುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಅರ್. ಕಂಂ. —ಸಿರಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಹಾಗಿರಬಹುದು. ಹೇಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ರೂಮುಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನುವೂರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 172 ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್‌ಗಳಿವೆ. ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ರೂಮುಗಳಂತೆ 172 ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಆಗಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವೇ ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾನು ಇದರ ಸಾಧ್ಯತ್ವ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ ಹೇಳುವರದಕ್ಕೆ ಹೊಗ್ಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ರೆಕ್ಯಾಚಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸೇರ್ಡು ವಾಗ ನುವೂರು ಇನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾರೀರ ಸ್ನಾಲು ರೂಮುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಡೆವಲಪ್‌ಮೇಂಟ್ ಬೋರ್ಡರ್ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಇದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಬೀಂದು ಸಾರೀರದಪ್ಪು ರೂಮುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದು. ಎಂದೇಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್ ನವರೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಹತ್ತುಹತ್ತು ರೂಮುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ನರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿರೀದಿರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಆಗುವಪ್ಪು ಮರವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೀವೆ. ಇದನ್ನು ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ನುವೂರು 17 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಷ 12 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ 15 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡುವರದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೀವೆ. ಇದನ್ನು ರೂ ತಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿಸ್ತು ಕೊಂಡು ಇಲ್ಲ ತಾವು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಇವೊತ್ತು ಬೇಕಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಬೋರ್ಡರ್ ಬಿ.ಡಿ.ಬಿ. ರಂಪಾಡನೆಯೂ ಮಾತನಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೀನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 30-35 ಸ್ನಾಲು ರೂಮುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೀವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 20-25 ರೂಮುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೀವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಬಿ.ಡಿ.ಬಿ. ಅಗಿರುವರವರು ಇವೆಲ್ಲಾ ಭಾರವನ್ನು ಹೇತು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಶಂಸನ್ಯಯವಾದಾದು ಎಂದು ಇಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ನಾಲು ಕಟ್ಟಿದಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಬಿ.ಡಿ.ಬಿ. ಏನು ಹೇಳಿದರು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಅರ್. ಕಂಂ. —ಇನ್ನು 25 ರೂಮುಗಳನ್ನು ಶಾರೀಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಬಹುದು ಎಂದು. ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಳ್ಳಿದ್ದೀವೆ. ದುಡ್ಡಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಮರ ಒಂದು ಸಾರೀರ ರೂಪಾಯಿ ವರಗೆ ಕೊಡುತ್ತದ್ದೇವೆ. ಇದು ಒಳೆಗ್ಗೇ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರವಾಹಿಗಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ನಿ. ಬೆ. ಮುಕುಳ್ಳಿಪ್ಪ.—ಇದನ್ನೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಬೋಜನೆ ಮುಗಿಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಶಾರೀಗಳಿಗೂ ಕಟ್ಟಿದೆನ್ನಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಣ ಒದಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ? ಎಪ್ಪು ಸ್ನಾಲು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಎಷ್ಟು ಸ್ನಾಲು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಅರ್. ಕಂಂ. —5ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮುಗಿಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಶ್ರೀಸಿಂಗ್ ಪ್ರೌಢಾರ್ಥ ಕಂಪೆನಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂದಾಜು ಇದೆ. ಇಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಜವಾವಣಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಬೇಕಾದರೆ ಕರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಉತ್ತಾ. ಅಶ್ವ. ಕಂಥ)

ಅ ಹೇಳಿದೆನ್ನು ಅಫ್ ಎಂಬೆಂದು ಬಗ್ಗೆ ಶಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಾ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ರಸಿಡೆಟ್ ಫಿಲ್ಮ್‌ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಈಗ ಸಾರಾಮ್ಲ ಇಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕುನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೨೦ ಸಾವಿರ ರೂಪ್ಯ ಬೇಕಂದು ಅಂದಾಜು ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಾ ಬಿಜಾರ್ಗಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ರೆಕ್ಯು ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮೆ ನವರು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮ್ಮೆ ಮಾಡುವರಾವು, ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾಗೀರಥಮ್ಮೆ ಇವರೂ ನಿಹಂತ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತವತ್ತಲಂ ಕಮಿಟಿ ರಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಏತಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೌತ್ತಾಹ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎನ್ನೋರ್ಗಾರ್ಫ್‌ಮೆಂಟ್, ಅಂತೆಂದನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮುಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇದನ್ನು ತರೋಣ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ (ಹೆಂಗ್ಲಿಂಗ್).—ಮಹಿಳೆಯರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಕೂಡಬಾರದು ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎನ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮೆ (ಗುಂಡುಕೆಂಪೆ).—ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ರೇಸಿಗೆ ಬರಾತ್ರೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಕಂರಿ.—ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವಿಚಾರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಒಬ್ಬಿಗೆಬಿಬಿರು ರೇಣ್ಣ ಮಾಡುವುದು ಬೇದ.

ಮುರಾನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಾಸ್ಟೇಲ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಹಾಸ್ಟೇಲ್ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ಹಾನೆನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಜಿಲ್ಲಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನು. ಗಲ್ಲ್‌ಸ್ಟೇಲ್ ಹಾಸ್ಟೇಲ್ ಕಟ್ಟಿದೆ ಹಾಗೆ ಇದೆ, ದಯಿವಿಟ್ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಮುರಾನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಕೂನೆಯ ಒಳಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಅದರೆ ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಣ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಹಾನೆನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಜಾಗ ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಹಾಸ್ಟೇಲ್ ಕಟ್ಟಿದೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರೊಮೆಟ್ ಎಫ್‌ಕೆಂಪೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇಕ್ಕನ್ ನಾಭಾ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಎನ್ನ ತಕ್ಕಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತ್ರ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಇನ್ನೇಕ್ಕನ್ ಗಾಗಿ ನಾವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ೩ ಪಂಚಂಗ್ ಬಿಜಾರ್ಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದರೆ ಇದು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ೫ ಪಂಚಂಗ್ ವರೆಗೆ ಬಿಜಾರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಎಂಬ ಅಂಶ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ೪ ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಚೆಕ್ಕಿಸು ಬುಕ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಮಾತ್ರ ಬಂದು ಇದೆ. ಅದರೆ ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ೧೯೬೫-೬೬ ರಲ್ಲಿ ೫ನೇ ಕಾಲ್ನಾ ಚೆಕ್ಕಿಸು ಬುಕ್ ನಾಘನರ್ತ್ಯಜ್ಞ ಅಗಾತ್ಮನೇ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಧೀರಿಬ್ ಮಾಡುವ ಸಂಧಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಸ್ತರ್ಯಜ್ಞ ಅಗಿ ತನ್ತಕ್ಜಿರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ವರ್ಷೀ ವರ್ಷೀ ಪ್ರಸ್ತುತ ಚೆಂಜಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಅರೋಣ ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾಘನರ್ತ್ಯಜ್ಞಿಸ್ತೇವೆ ಅಫ್ ಚೆಕ್ಕಿಸು ಬುಕ್ ತೀವ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ೧೯೬೭-೬೮ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಮೆಟ್ ನ್ಯಾಲ್‌ಲ್ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರಾಗಣನ್ನು ನಾಘನರ್ತ್ಯಜ್ಞ ಮಾಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಘನರ್ತ್ಯಜ್ಞ ಅದ ಮೇಲೆ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಚೆಕ್ಕಿಸು ಬುಕ್ ನಾಘನರ್ತ್ಯಜ್ಞ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಇದೆ. ಒಂದೊಂದು ಜೊನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸದಸ್ಯರು ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯಾದು. ಸರಕಾರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರಾಗಣನ್ನು ನಾಘನರ್ತ್ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಬ್ಲು. ಅದುದರಿಂದ ಪ್ರೊವೆಚ್ ಅಗಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ

ಹುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅನವಾಯಿವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರದ ಫೋರ್ಮ್‌ ಏನಿಂದೆ ಬಂದರೆ, ಮುಂದಿನ ಏಂದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೈಸ್‌ನೋಲನ ಹತ್ತನೇ ಕಾಲ್‌ನಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಯಾಘಣತ್ವದ್ವಾರಾ ಮಾಡಿಬೇಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದಿದೆ. ನಾಯಾಘಣತ್ವದ್ವಾರಾ ಅದ ಮೇರೆ ಇಂಥ ಹೆಚ್ಚೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ನ್ನು ಸ್ವಾಫ್ ಎಫ್‌ಎಂಟ್‌ವಾಗಿರಬೇಕು, ತಿಕ್ಕಕರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲನಲು ಅನುಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ ಅಥ ಎಜ್‌ಕ್ಯೂಶನ್‌ ಇದರ ವಾರ್ಥೆ ತವಾಗಿ ತಿಕ್ಕಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅದ್ದಿನಿಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ವಾಗಿ ಅಧಿನರರು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಿಲ್ಕಣಿಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಕರಿಸಬಾಗಲ ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರ್ಬೇ. ಇದು ಹೇಳಿದ ವರ್ಷ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಇನ್ನು ಸೌಕೆಂದರಿ ಎಜ್‌ಕ್ಯೂಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಯನ್‌ ಎಜ್‌ಕ್ಯೂಶನ್‌ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಎಂದು ಸ್ನೇಯನ್‌ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ ಬಂಗಾರಾರಿನಲ್ಲಿ ನಾತ್ವಾವನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಅಂದರೆ, ಹೈಸ್‌ನೋಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಯನ್‌ ಅಭಾವ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲಿ, ಸರಿಯಾದ ಟಿಚ್‌ರ್ಸ್ ಕಲುವ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ ತಿಕ್ಕಣ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಗವನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೇಕೆಂದರಿ ಸ್ನೋಲುಗಳಲ್ಲಿ ಫೇಲ್‌ರ್ಯಾನ್‌ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಅಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ನವದ್ವರ್ಯ ಹೇಳಿದರು. ನಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇದು ನಿಷಿವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳ ಫೇಲ್‌ರ್ಯಾನ್‌ ಅಗುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ಕೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿದರಾದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಬೇರೆ ಸರಕಾರದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಯಾಲ್‌ ಇದು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಯಾಲ್ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬುದು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ನವದ್ವರ್ಯದು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಶಾರೀರ್ಯಲ್ಲಿ ೨೫ ಪರಿಸೆಂಟ್ ರಿಜಲ್‌ ಬುದಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಕ ಇಂಧ್‌ರಿಜಲ್‌ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಎರಾಲ್ ಕಡೆ ಬಂದಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಿಜಲ್‌ ಬರುತ್ತದೆ ಇನ್‌ಹೊಂದು ಕಡೆ ವರತಕ್ಕೆ ಬಿರುವದಿಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ನಕ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಡೂರ್‌ವಾಗಿ ಸರಕಾರ ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರ ಪೂರ್ಣವಾರ ತಿಕ್ಕಣ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಸೇಕೆಂದರಿ ಎಜ್‌ಕ್ಯೂಶನ್‌ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಇದೆ ಎನ್ನು ಪ್ರದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ತಿಗೆ ತಿಕ್ಕಣ ಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಇದೆ, ಜನತಯ ಪೇರೆ ಇದೆ, ತಾಲ್ಲೂಕ ಬೋರ್ಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೆ, ಸ್ಥಾನಿಕ ನಂಸೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಾಧಿಸಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನೆಚ್ಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಳ್‌ಯಾಲ್‌ ಸರಿಯಾದ ತಿಕ್ಕಣ ದೂರೀಯಲು ಎಂದು ತಿಕ್ಕಣ ನು ಕೆಲಸಿತ್ತೇ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಿಕ್ಕಣ ಹೊಗಿದ್ದಾನೆಯೇ ಹೊಗಿಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗೆ ವುದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸ್ನೋಲನ್ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರ್ದಾರೆಯೋ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜನ ನೋಡು ಬೇಕಿಲ್ಲವೇ?

4-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕೊಂಡಪ್ಪ.—ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಇಂಥ ದೂರುಗಳು ಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಾವು ವಿಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರು?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಆರ್. ಕಂರಿ.—ಆ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸರಕಾರ ಅಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ಸರಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ದುಡ್ಡ ಆಕಾಶಿದಿಂದ ದೇರ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಜನರಿಂದ ಸರಕಾರ ವರ್ಷಾರ್ಥಾ ದಿನ ಅದು ಜನತಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಜನತಯು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಈ ಕಣವನ್ನು ಯಾವುದು ದಕ್ಕು ವಿಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು ನಿಂಬಾಯಾದಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ದರಿಂದ ಇಂಥ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಕೈಟ್ಟಿರದೆ ಇದನ್ನು ನಾವು ಸೀವೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮಾಡತಕ್ಕಿಂಥ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜನ ನಡೆಸುತ್ತಿರ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದು. ಈಗ ಅಧಿಕಾರಾವವನ್ನು ವಿಕೆಂದ್ರೀಕಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದು ಅರೋಜನ ಬೇರೆ ಇದರಿಂದ ಮಾಡಿಕ್ಕು ಬಿಡ್ಡಿಯದಾಗುತ್ತದೆಯಿದು ನಾನು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಇನ್ನುಪ್ಪು ಈ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್ ಅಥ ಸ್ಟೀಲ್ ರ್ಸ್, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್ ಸ್ಟೀಲ್ ರ್ಸ್ ಮಾತ್ತು ಡಿ.ಎ.ಎ. ಗಳನ್ನು ಡಬ್ಲು ರ್ ಮಾರಿದಾಗ್ಗೆ ಇದನ್ನೇರ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಕವ್ಯವಾಗ್ತೆಯಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸವಾಗಳನ್ನು ರಾಳ್ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಜನರು ಕಣಿಲ್ಲ ಕಣಿ ಇಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅದು ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಬಂದೆ ಬಂದು ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಾವಿಕೆಂದ್ರಿ-

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಅರೆ: ಶಂಠ)

ಕರಣ ; ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ದೂಷಣಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಏಬಿಉದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜನರು ಮುಂದೆ ಬರಹೀಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಅಪ್ಪುತ್ತೇವೆ ಕಿಸೆಂಟ್ರೆಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಮಾಡಿದೆ ಅಥವ್ಯಾಸವಾಗಿ ಇದಿಂದ ಬೆಳ್ಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಖಾವಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನೇದರೆ ಅವರೆಲ್ಲಾರೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿ ಸೇರಿಬಿಡೋಣ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅಳ್ಳಿ ಅವರು ಸಂಬಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಡಾಸ್‌ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ನಹಾ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕುನೇ ಪಂಚವಾಹಿನೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಪಾರ್ಥಿವಿಕ ಶಾಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಡವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಂತೆ ಸಂಬಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಹೀಗೇ ಹೈನ್‌ನೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಗೂ ನಹಾ ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಟಿ. ಅಗಿರತಕ್ಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ಸುಬಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ ನಾವು 200 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸುಬಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ ನಾವು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಧೈಯಿವಿದೆ. ಅದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಹಾಯ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಇದು ನಾಧ್ಯ. ವಿಕಿಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಆಗಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಲ್ಪಕ್ಕ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ನಮ್ಮ ಎಷ್ಟುಕೇರ್ತನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಬೆಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೂರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಈ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹುಡುಗಿರು ಹರುತುಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನರಿಯಾದ ಉಷಿವಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮಾವಕ್ಕ ಪರ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಲಿಗ್‌ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬಿತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇವರಲ್ಲಿರಿಗೂ ಮಧ್ಯ ಹೂದಿಸಬೇಕು ಬುಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಪರ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ್ದು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ ಎಂಬಿದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲಾ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಭರತುಂದದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾರಾಟ ಪಾರ್ಪಾರ್ಥಿವಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಪರ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ್ದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಒಂದು. ಹೊದೆ ವರ್ಷ ಉಚಿತವಾಗಿ ಪರ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ್ದು ಹಂಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಪರಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬಿಕಾರಿಗಿದೆ, ಈ ವರ್ಷ 7 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಿಕಾರಿಗಿದೆ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಡಾಸ್‌ ಮಾಡಬೇಕುವಿದೇಬೇ. ಈ ಪಾರ್ಪಾರ್ಥಿವಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೊಗೆತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಕಾರೆ ಹಾಡಬೇಕಾದು ಆಗತ್ತ. ಅದರೆ ಅಗಿರತಕ್ಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಾರಾವನ್ನಿಂದ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊರಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತ್ರ ಅದರೆ ಕೆಲವು ಚಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನನಗೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗಳ ವಿಚಾರವೇನೂ ಗೊತ್ತಿರುವಿದಲ್ಲಿ ಎಂತ ಹೇಳಿದರು, ಅದರೆ ನಾನೇನೂ ಆಕಾಶದಿಂದ ಬರಲಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವಗಳ ಆದಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಕಾರಿ ಪಾರ್ಪಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ನಾನು ತಮಾಜ್‌ ಡಾಗ್ ಇಲ್ಲ, ಅವಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲ, ಬೆಳ್ಳೆಯ ಡೇಸಿಂಗ್ ನ್ಯಾಂಫ್ ಇರುವದಲ್ಲ, ಕೆಲವು ಇಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸ್ನೇಹಿತ ಲೆವರ್ ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೆವಿಟಿ ಅರ್ಫೆಹಾಕ ಬೇರೋಂದು ನೌಕರಿ ಸಿಗುವ ತನಕ ಅಲ್ಲ ಕೆಲವ ಮಾಡುವಂಥ ಜಾರೂ ಅಡ್ಡದ್ವಾರೆ, ಈ ಏಂಬು ಏಕಾರಗಳೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನೂ ಇರಾಯ ರೀತಿ ಸರಿಸದಿನಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಅಲ್ಲ ನುರಿತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಏಕಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಅಜ್ಞಾನರಾಯರ ಒಂದು ಧಾರ್ಜನ್ಯೇ ಮಾಡಿದ್ವಾರೆ. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿವಾಳಕ್ಕಿಂತ ಕಾವ್ಯಲಿಂಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಯೋಗ್ಯ. ಅದರ ಕಾವ್ಯಾಂಶದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಲಿಂಗು ಒಡೆಲಾರದು, ಅದು ನಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಇದನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ನಿರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ವಿಕಾರಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತ್ರ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಇರುತ್ತಕ್ಕ ಸ್ನೇಹಿತ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟುಗಳನ್ನು ಚೇನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನಾವು ಅವಗಳಿಗೆ ಬೆಳ್ಳೇ ನುರಿತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ವೇ. ಅದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪಾರ್ಪಾರ್ಥಿವೇಯ ನ್ಯಾಂಫ್ ಡಾಗ್ ದಾದ್ವಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಡಾಳಿರಾಗಿರತಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಲಿಗ್‌ನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರು ನ್ಯಾಂಫ್ ಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು

ప్రత్యే నమ్మ ముందే బందిదె. ఇదే ప్రత్యేయను నానో తొడ అ ఎఱుకేతనో కఫించున్న విషయంలో ఫైన్. గ్యామాంతర ప్రదేశపరిశీలనకు జాణ మక్కల అభయాదిగాగి అవర ఒందు ఏవాయిచుట్టువన్ను కేష్ట్సులు యావ యావ భాగాలల్ల ఎష్ట్సుప్పు కుదుగరు ఇరుతా రెంబిదన్ను నేఱైకిందు అవిగే ఒందు స్టేప్లర్ స్కూలున్న వామేలైస్, అదు నాధ్వేణే ఎంబితక్క ప్రత్యేయన్ను నావు అసోలైనెన మాడుత్తిఫైన్. ఇన్ను లేపురిగాన్ను తాల్లూకు చుట్టుదరల్లా దరిం వాదువుదక్కే నాధ్వేణే ఎంబుదన్ను కొడ పెతీలనుత్తిద్దిసే. అదరే నమ్మ ఏదాధిగాళి ఏవాయిచుట్టువన్ను కేష్ట్సులేకాగిదరే నావేను మాడబేటు ఎన్నితక్క బగ్గె కేలవు ముగలభూత ప్రత్యేగము ఉచ్చారిసిపే. గ్యామాంతర ప్రదేశపరిశీలనక్క ముక్కలు కేష్ట్సులగే బరబేకాగిదరే అవరు 4,5,6, మేలగాన్ను నడేయచేకాగుపుటు, వుద్దాపు దిగుబడ్డా అవరు బుక్కియన్ను కట్టి కొందు బరబేకాగిదే. కాలేయన్ను బిట్టునంతర అవరు మాత్రాలే 45-6 మేలగాన్ను నడేయ మనేగాలే కోగిరాత్రి ఉపిషధమాది అవరు మంగిదరే నాకు ఎన్నితక్క స్క్రితయిల్లువాగ హాగాలు అపరిగే పారపుషణగాన్ను మాడలు ఉక్కాలు నురిదించు తిక్కకరన్ను బీరే ఒడగిపడే ఇరువుదిరిందలూ, మనియల్లరతక్క తండెతాముగాలుగే అపర బగ్గె అవరు అవిద్యావంతరాగిరువుదిరిం యావ సకాలు మాడువంథ సందభగాళు అపరిగుపుదిల్ల, ఆ మాడుగరు నగరగాళ్లరతక్క టాల్స్ సౌలభ్యగాన్ను ల్ల కాలేగాళ్లు ఒది దంధ ముదుగర జీలేయిల్ల, ఆ గ్యామాంతర ప్రదేశాల ముక్కలు ఈ మేంటిస్ట్లప్పిల్లపాశాగాకర్కు కుదుగర జీలేయిల్ల కంప్టేషన్ మాది సిధ్యాగాన్ను పడేయువుదక్కాగుపుదిల్ల. ఆ ఒందు ప్రత్యే ఈగ ఉధ్యువాగిదే. నాను మన్నే ఒందు హైన్యూలగే భేషి కొష్టుదే. ఆ కాలేయిల్ల బిట్టు ఎన్.ఎన్.ఎర్.సి.గి 19 జన విధాధిగాళు కుల్కతిద్దరు. అవరల్ల పశులు ముంది మాత్ర పాశాగిదాద్దరే. ఆ మూలవరల్ల ఒచ్చ మాత్ర ఫన్స్ కాల్సినిల్ల పాశాగిదాద్దనే. అందరే ఏగే గ్యామాంతర ప్రదేశపరిశీలనక్క ముదుగరు ఫన్స్ కాల్సినిల్ల పాశాగాక్కడ్దు ఒపశ అపరాప. ఇదక్కే నానాగరే హేలిదంతి కారణగాలు లపవారిచె. నమ్మ దేశింపు విధావంతర సంబ్యేహికం కిడిపేయిరువాగ నమ్మ విధాయిచుట్టువన్ను ఒందావతిగే కేష్ట్సుబేస్కిందరే అదు ఒకళ కప్ప. ఇదు దిఫ్ఫెరెంట్ అలోజెన్ మాడక్క ప్రత్యే. అదరే ఇదర బగ్గె కేలవు విచారణగు నన్నే తలేయిల్ల ఒందివే. అపగాన్నే నాసిగ ఎఱుకేష్ట్స్ కమిషన్సెనవర ముందేయులు ఇష్టిష్ట్ దేన్. అపగాళ్ల ఒందయుదు: గ్యామాంతర ప్రదేశిగాళ్ల దూరింద బిరతక్క మక్కలుగే కాలేయన్ను బిట్టునంతర అవరు స్టోల్ప అషపాదిములే అపరిగే ఆ కాలేయిల్ల ఒందు రామున్న కొదిసి అపరిగే అల్లె ఒందుపుదక్కే దిద్ద, పర్టిప్పున్న కగా మత్తు రాత్రి కాలపద్ల అపరిగే స్టోల్పాగి పాత హేలులు అల్లె ఇరుతక్క ఒచ్చ లుపా ధ్వాయిరు, అపరిగే స్టోల్ప సంబిశచన్ను ఇన్నాల్కే కేష్ట్సుగే కొబుప్ప ఇష్ట్సున్ను మాదిదేన్నాదరూ అనుకొలవాదితే ఎంత అలోజెనె మాడుత్తిఫైన్. అదరే ఇంధ విచారారల్ల మాన్య తిప్పు నవరు ఇరుతక్కంధ కాంతరాజుపురద్దు పరిహారిగుపుచుదు, అదరే ఈగ నమ్మల్ల ఒందు ఏను దోడై కాపాయిద్దిదే ఎందరే—అమ మక్కలుగే ప్రచేషింపు షిష్టపున్న కొడకుతక్కయై ఆగిదే. ఇదరింద మక్కల్లప్ప విచార తక్క ఒందు కుంఠితవాగుత్తదే. అవరల్ల చేయిబువువాచ విచార తక్క ఇంధ ఒందు cooked up food కొదువుదిరింద కుంఠికోల్గుత్తదే. ఇదన్ను తప్పిన బేస్కెము, పర్మిట్టెగాళ్ల బిరబువాడ కేలవు ప్రత్యేగాన్ను ఉండవాది అవరు హేలుకొచ్చు ముగాగున్న కేడిసుత్తిరాలే. ఇదు సరియిల్ల.

ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕನಾಕಟಕದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತಗಾರ್ತಕೆ ಹೋಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇಡೀ ಎನ್ನುವಂತಹದು ಮಾನವರೊಯಾಯಿತು, ಅದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಹೋದಾಗ ನನಗೆ ಏನು ರವೆಶೈಪನ್ ಅಯ್ಯಿತು ಎಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಇವುಂತಹ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದು ಬಂದದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿದೆ ಏರದು ಹೈನ್‌ನ್ಯಾಲುಗಳಿಂದ ರಸ್ತೆ 60—70 ಪರ್ಯಾಂತ ಬಂದಿದೆ ಎಂದೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ, ಹಾಗೇಕ್ಕಿ ಅಯ್ಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದ ಕೇಳಿದರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾವು ರೀಡಿಂಗ್ ಹೊಂದಿನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಕಾನ್ನಾ ಬಿಟ್ಟ ಪ್ರೀರ್ತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಅದ್ದಂತ ರಸ್ತೆ ಹೈನ್‌ನ್ಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿವರು. ಆ ಸಿನ್ಹೆ ಬಿಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆದನ್ನು ಎಲ್ಲಿರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಟೆಲ್ಲಿಕ್ ಡೆವಿಲ್ಸ್ ಹೈನ್‌ನ್ಯಾಲುಗಳಿಂದ ಇಂಟೆಲ್ಲಿಕ್ ಡೆವಿಲ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕಿಂಬಿದನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾ ಇದಾಗೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಣ್ಣೆ, ಅರ್ಥ, ಕಂತಿ)

ಇನ್ನು ಸೆಕೆಂಡರಿ ಎಜ್ಯೂಕೇಷನ್ ಶ್ರೀ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಪಾಠು ಬಂದಿದೆ. 63—64ನೇ ನಾಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಏನು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಒಟ್ಟು 3ಲಕ್ಷ 4೫ ನಾಬಿರ ಜನ ಮಕ್ಕಳ ಕ್ರೀರೂಲಿಸ್ತು ಒಮ್ಮತ ಇವಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನುವಾರು 3 ಲಕ್ಷ 2 ನಾಬಿರ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಫೀಜನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. 46 ನಾಬಿರ ಜನ ವಿರುದ್ಧ ಗಳು ಪಾಠ ಫೀಜನ್ನು ಕೊಡುವವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏರೆನ್ನು ಪರ್ಲೋನ್‌ನ್‌, ಪ್ರೋಟಿಕಲ್‌ ಪಫರ್ಮ್‌, ಎನ್‌. ಸಿ. ಎಸ್‌. ಟಿ. ಕಾಲ್ನ್‌ ಇಲ್ಲಿರೂ 6 ಪರ್ಸಂಟ್ ಹೇಳಿಗೂತ್ತಾ ಇದೆ. 87 ಪರ್ಸಂಟ್ ಇನರಲ್ ಅಗಿ ಫೀಜು ಕೊಡುವವಿಲ್ಲ. 6 ಪರ್ಸಂಟ್ ಸೈಫರ್ ಇಂಟರೆನ್‌ನ್‌ವರು ಇವಾದೆ ಏಂದು ಇದು ಒಟ್ಟು 93 ಪರ್ಸಂಟ್ ಅಯಾತು ಇನ್ನು 7 ಪರ್ಸಂಟ್. (6.9 ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ್ಗೆ) ಎಂದರೆ ನುವಾರು 23 ನಾಬಿರ ಜನ ಫೀಜು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇವಾದರೆ. ಇಮ್ಮು ಜನರಿಂದ 10—11 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಲೆಕ್ಕ ನೋಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮ್ಮೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಇದೆ. ಇದು ಅಮ್ಮು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. 11 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿಂದುತ್ತದೆ, ಎಪ್ಪು ಹಣ ಬಿಂದುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದರೂ ಲೆಕ್ಕ ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉಳಿದೆನ್ನೂ ಏಕ ಬಿಡುವಿಲ್ಲಿಟ್ಟು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ತೇನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಹೀದಿ ಎಜ್ಯೂಕೇಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮು ಮೈತ್ರಿನಿರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಬಹಳ ತೆನಾಗಿ ಕಲ್ಪುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾತ್ರ ಈ ವಿಷಯ ವೀಕ್ಷಿಕರ್ಯ ಲೇಖನ್‌ಗೆ ನೂರಕ್ಕೆ ಎಂಬತ್ತೆ ಮ್ಮು ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಕ್ಷೇಗೆ ಕೂಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ, ಬೇಲ್‌ಎಂಟ್‌, ಎಂದವರಿಗೆ, ಎಕ್ಸ್‌ಎಂಜನ್‌ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕಲ್ಪುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಕಲ್ಪನುವುದು ಅವಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿರಾಂಗ್‌ಎಂಬ್‌ ಭಾರಾಪ್ಯುರ್‌ಲಾ ಏಕ ವಾಡುಪಾರಾದು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿರಾಂಗ್‌ಎಂಬ್‌ ಭಾರಾಪ್ಯುರ್‌ಲಾ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ The three-language formula is an accepted all India policy. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಂಪಾನಿಯಾಗಿ ಮೈತ್ರಿನಾರಿಷ್ಟು ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ That is not an accepted policy ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಶಿವಾಂಗ್‌ನವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ 98ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕನ್ನಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಕನ್ನಡ ಕಲಬ್ಜುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಂದಲೂ ಮೈತ್ರಿನಾರಿಷ್ಟು ಮೇಲೆ ಹೇರದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾರ್ತಿ ಬಿಂಜ ಅವರು, ನಾಮಜಿಯುವು, ಕದಂ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬೇದ ಎಂದರೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಿ, ಏಕ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡುತ್ತಾರೆ!

Sri B. P. KADAM (Karwar).—I protest. We never said that we do not want Kannada. All that we have said that is those who want education in Marathi must be given full facilities.

ಶ್ರೀ ಎಣ್ಣೆ. ಅರ್ಥ. ಕಂತಿ.—ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅದು ನರಿ. ಮರಾತಿ ಬಗೆ ನಮ್ಮು ಮೈತ್ರಿನಿರು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದನ್ನು ವಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ದೂರಸ್ವಾರ್ಥಿಗ್ರಂಥ್‌ ಕರ್ಮಾಂಗನ್ ಮುಂದೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಮೇರೆ ಅಂತಹ ಅಂತಿಗಳನ್ನು ತೊಲ್ರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸೀತ್ವ ಸರ್ವಾಗಾ ಮಾಡಿವ್ಯುತ್ತಿರು ಎನ್ನುವಂತಹ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಠು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏರಾದರೂ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಇದ್ದಿರೆ ಹೇಳಿ, ಅದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಅದರೆ ಭಾಳ್‌ಟ್ ಚಾರ್ಜನ್‌ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಂದು ಪಾಠನು ವೈ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮುಂಬೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ವಚ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನೇ ಗೌತಿಂಗು ರೂಪ ಬಹಳ ಜನ ಇವತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಪರಿತರು, ಗೈಯುರು ಮತ್ತು ಜತ್ತಿಯವರಿಗೂ ಕೂಡ ಅವರು ಗೈಯುರು ಅವರಿಗೂ ಗೌತಿಂಗು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜತ್ತಿಯಾವರಾಗಲ ನಾನಾಗಲ ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ನಮ್ಮು ಕೈಯುಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೂ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಂದಲೂ ತೊಂದರೆ ತೊಡುಪುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೌತಿಂಗು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಈ ಸಳ್ಳಿ ಪ್ರಚ್ಚ ಏಷಿಯಾಗಳ್‌ ಏಕ ಕಂಪ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಇಂತಹ ದೂರಾಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವುತ್ತದೆ ಅವನ್ನು ಸರಿವಾಡೋಣಿ. ಹುದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕಲುಪಬೇಕು, ಕಲ್ಪುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಈಗ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಿವಿ ವನರು ಹೇಳಿದ್ದು. ಹಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕ ಬಿರಯಾಚೇಕು ರೀಡನರ್ ರಾಂಗ್ರೆಡ್‌ನನ್ನು ಸ್ಕಿ

ಬರೆಯಬಾರದ್ದು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅ ವಿವರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರೊಡನೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಮತೀಯ ನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪೂರ್ಯವೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿದೆ. ಹಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಕನ್ನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬೇಡೆ ಅಂತ. ಇದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯನ್ನೇಸ್ತೇನು ಅಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪೂರ್ಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಆ ರೀತಿ ಎಂದೇಂದಿಗೂ ಅಗುವಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ಭಾವೇಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೇಳಬೇಕು ಆದರೂ ಕೂಡ ಹಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರೂ ಕೂಡ ಯಾವ ಕಪ್ಪೆವೂ ಅಗುವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಹಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಾಸ್ಟ್ ಕ್ರೌನ್ ಆಗಿ ಒಂದುತ್ತಾರೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆಯು. ಮಿ. ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಕೂಡ ತೇನಾಗ್ನಿ ಒಂದುತ್ತಾರೆ, ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬುದು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಿ, ಹಂಡಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ನವಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಿದಲ್ಲಿ, ಕೊಂಡರೆ ಬಹಳವಾಗುತ್ತದೆ ಅದ್ದರಿಂದ ಅದು ಅನೋನಿಯೆಂಬ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾವು ಶಾರೀಗೆ ಹೋಗುವುದ ದರೆ ನಮಗೆ ಹಂಡಿ ಬೇಡ, ನಮ್ಮ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಅರ್. ಕಂಪಿ.—ಈಗ ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ಅನೋನಿಯೆಂಬ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಆಗಿರಬೇಕು. ನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಲ ಇರಬೇಕು—ಮಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ನಾನು ಹಂಡಿಯವರುಗೂ ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ಹೋಗಲ ಎನ್ನ ತಾರ್ತರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೂ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅಭಿಪೂರ್ಯ ಬೇಡ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ ಹಂಡಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಭಿಯಾರ್ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಆಗಬೇಕು. ಇಂದಲ್ಲಿ ನಾಳೆ ಆದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಾಯಕರ್ವರ್ ರಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಗಾಗಲೇ ಚಾಕ್ ಲು ಕಲಯುತ್ತಾ ಇದಾರೆ. ಜನ್ಮೋಂದು ವಿಕಾರ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನದವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಅದನ್ನು ಬಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನ್ನದವನ್ನು ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಲ್ಪ ಅವಾಲನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ತಿವಷ್ಟಿ ನವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಬಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬ್ರೆ ಇದ್ದೇನೆ. ಕಾರೇಣಿನಲ್ಲಿ ಏಕ ಕನ್ನದ ವಿಧೀಯಿಂ ಅಗಬಾರದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದಾರೆ. ನಂಬೋಂಚಾಗಿ ಕನ್ನದ ವಿಧೀಯಿಂ ಆಗಬುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಕಲಪು ನಬ್ಬಿಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಾದರೂ ಕನ್ನದಲ್ಲಿ ಏಕ ಹೇಳುತ್ತರೆ ದಿಯಾರದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಂಗೂ ಅವರಿಗೂ ತತ್ವಾಂಶ ಫ್ರೆಡ್ ಇಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಬಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ನಾನಾಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಿ. ಎಸ್. ನಿ.ಗೆ ನಾಬಿಂಧಪಟ್ಟ ಪರಿಕ್ಷೇಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕನ್ನದವರ್ತೀ ನಡೆಯುಬಾರದು, ಇಂಗ್ಲೈಷಿನಲ್ಲಿಕೆ ನಡೆಯುಬೇಕು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ವ್ಯಾಯಿಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪೂರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಗ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಕನ್ನದವಾಗಿರುವಾಗ ಏಕ ಕಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ವಿಕಾರ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಕೆಯ ಮುಂದೆ ಇತ್ತುತ್ತದ್ದೇನೆ. ನಂಗೆ ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ಬರುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ವಿಧಾಡಿಯಂ ಇತ್ತಾ. ಅದರೆ ಆಗ ಕನ್ನದ ಏಡಿನವರ್ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಮಾದರ್ ಇಂಗ್ ಆಗಿದೆ. ಹಂಡಿ ಇಂಗ್ಲೀಸಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ನಾಂತರ್ತು, ಆಗ ಅಡಕ್ಕೆ ಮಾರನೆಯ ನಾಂನಿಷಿದೆ. ಆಗ ಹೊಡಲನೆಯದು ರೀಜನರ್ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್, ವರದನೆಯದು ಹಂಡಿ, ಮಾರನೆಯದು ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ಆಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ಇಂಟರ್ ನಾಂತರ್ವರ್ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ೨೫-೬೫ನೆಯ ನಾಲಿನಿಂದ ವಿನೆಯ ನಾಂತರ್ವರ್ದಿನಿಂದ ಇಂಗ್ಲೈಷನ್ನು ಕಲನುವುದು ನಾಂಯಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾಂದೆ ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ವಿಧಾಡಿಯಂ ಇರಬಾದುದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಮಾತ್ರ. ಮೊನ್ಸೆ ಬಟ್ಟಿ ಘಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಫ್ರೆಂಚ್ ದೇಶದವರು ಇಂಗ್ಲೈಷು ಕಲಪು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಮಾತ್ರ ಕೆಂಪಿಂಗ್ಡ್ ವಿಕ್ಟೆವಿಡ್ವಾನಲ್ಪಿಗಳ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ರೀಜನರ್ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬೇರೆ ಭಾಷೆ ಮಾಡಿಯಂ ಆಪ್ ಇನ್ ಸ್ಕ್ರೆನ್ ಅದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಏಕಾರಮಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಸ್ನಾತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಜನತಾ ತಿಕ್ಕಿ ನಡೆಸುವಾಗ ರೀಜನರ್ ರ್ಯಾಂಗ್ಸ್‌ಬ್ರೆಡನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕಿ ಕೂಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಧ್ಯಲ್ಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಅರ್. ಕೇತ್ತವ ಮೂತ್ತಿ—ಉದ್ದುರ್ ಶಾರೀಗಳ್ಲೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಅರ್. ಕಂಪಿ.—ಉದ್ದುರ್ ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉದ್ದುರ್ ಕಲಯುತ್ತಾರೆ. ಹಂಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಯ ಗತಿಯನ್ನು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಕೇಳಿತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾನೋಂದು ಪ್ರತಿಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕುವುದು ನಾವು ಇಂಗ್ಲೈಷಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವು, ಇಂಗ್ಲೈಷ್ ಮಾಡಿಯಂ ಇತ್ತು, ಇಂಗ್ಲೈಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವು, ಘೆವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಅದರೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಗೆ ಪನ್ನ ಕುಂದಾಗಿದೆ? ಹಂಡಿ ಬಂದರೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಆಗಬುದು. ಇದುವರಗೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಗೆ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಕ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಕಾರ್. ಕಂತಿ).

ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ, ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ. ಎಮ್ಲೋಜನರ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಷನ್ ಅಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂಥ ಭಾವೇ ಒಂದಿರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಇಂಟರ್ನಾಚೆನಲ್ ಲಾರ್ಗೇಜಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಫೆನಲ್ ಲಾರ್ಗೇಜು ಹಂಡಿ ಇರಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಯುವದು ಬೇಡಹೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅದು ಬೋಧಕಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಒತ್ತಾಯಾಗಿ ಕಲಯುವದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಬೋಧಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಒತ್ತಾಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಲಪರು ಮಾಡುವುದು ಏಜುಕೇಷನ್ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನವ್ಯ ಪ್ರಸ್ತರಾಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇ.

ರಾತ್ರಿದೇ ಹೈಸ್ಕೂಲು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ ನಂಜೆ ಕಾರೇಜನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಮೈಸ್ನಲರು ಎತ್ತವಾಲಯದವರು ಕರೆನ್ ಪಾಂಡಿಗಾ. ಕೋನ್‌ಎಫ್ ಕೂಡ ಮಾಡುವವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಮಾಡಿದೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾಷನ್‌ಬನ್ ಇರುವದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಆಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದಿಗೂ ವಿಶ್ವವಾಸಿನಿಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯನ ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗು ವುದಿಲ್ಲ. ಅವಧಿಯ ದೇವೇ ಕಾರೇಜನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಂ ಸಿಕ್ಕಿರುವವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯಾತ್ಮಕ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಕರೆನ್‌ಪಾಂಡಿಗಾ ಕೋನ್‌ಎಫ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದಿಗೂ ಶಿಕ್ಕಬೇಕೆಂಬ ಗುದ್ದೆತ್ತವಿರುವುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನ್ಯ ನದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೂರಾಲ್ ಆಗ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿನ್ ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಲಪರು ಇದು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದೆ ಅದು ಹಾಗಲ್ಲಿ ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದರೂ ಕಾರೇಜಿಗೆ ಹೊಗ್ಗು ವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರೇಜಿಗೆ ಹೊಗ್ಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರು 11ನೆಯ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿನ್‌ಗೆ ಹೇರಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುಹುದು. 11ನೆಯ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿನ್ ಫ್ರೆಲ್ಸಿರ್ ಅಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬುದಕ್ಕಾಗು ವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸ್ವಲ್ಪಿ ಕಾಲ ಬೇಕು, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ರೂರಂಭಿಸಿದೆ. ಅದರೆ ಎರಡನೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಂಭಿಸಿ ಎಷ್ಟೀಂದಿನಗ್ಗಾಗಿದೆ. ಅದುದಿನಿಂದ ಅದು ಖ್ಯಾಲ್‌ರ್ ಅಗುತ್ತದೆ ಹೇಳಬುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ನವ್ಯ ರೈತರು ಹಿತದ್ವಿಷಿಯಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆಗ ಗೃಹಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ 20 ಅಧಿವಾ 22 ಕಡೆ ಅಂಥ 11ನೇ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿನ್ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರುವಾದಾಗಿದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅದನ್ನು ಗೃಹಾಂತರಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಸುದ್ದೆತ್ತವಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾಹಿತಿ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪಿ ಕಾರಾವಕಾಶಬೇಕು. 12ನೆಯ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿನ್ ನಹ ತೆರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಕಾರೇಜಿಗೆ ವಿವಾಧಾರ್ಯ ಇವರ್ ಇವರ್ ನೆಯ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ದಾಢಿಹುದೆ ಎಂಬಿದು ಕೂಡ ಅಶೋಽನೆಯಲ್ಲಿನೆ. ಅದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಂಚವಾಚಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬಹುದು.

ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರೆ ಕಾರೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ 2 ವರ್ಷ ಹೈಸ್ಕೂಲನಲ್ಲಿ ಇಡ್ಡಂತಾಗ ಕ್ಷದೇ, ಹೈಸ್ಕೂಲನಲ್ಲಿ 11 ಮತ್ತು 12 ನೆಯ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿಗಳಿರಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. 11ನೆಯ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿನ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಡೆ 150 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗೆ ಶಿಕ್ಕಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಡಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡ್ಡೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲತೆ ನೋಡಿ ಸಾಕಾದಂತಹು 11 ನೆಯ ಸಾಫ್ತ್‌ಎಂಡಿನ್ ತೆರೆಯಲು ಅವಕಾಶಮಾಡಬಹುದು, ಅದನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಿಕವುದು ಬೇಡಿ. ಇಡಿಂದ ಗೃಹಾಂತರಗಳವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಕಣ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಬೇಡಿಕೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುತ್ತದಿನದ ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾನನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎನ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ.—ಕಾರ್ಯಾಂಡಿಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪಕ ಪರ್ಸನ್‌ನೇ ಏಜುಕೇಷನ್ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಕಂತಿ.—7ನೆಯ ಕಾಲ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಕೇಶವ ಮಾತಿ. —ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ದಿಸ್ತ್ರಿಕ್ಟುನೇಡನ್ ಮಾಡುವುದು ನಾಱಿಯೇ!

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಕಂತಿ. —ಅ ವಿಚಾರ ಮಾನ್ಯ ನದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತದೆ, ಅವರು ಬರೆದ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು.

5.00 P.M.

Mr. SPEAKER.—I will now put the demands to the Vote of the House.

The question is :

“That the respective sums not exceeding the amounts shown in the list of demands circulated to the members be granted to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending with 31st day of March 1966 in respect of demands numbers 17, 49 and 37.”

The motion was adopted.

[As directed by the Speaker the motion for Demands for Grants adopted by the House are reproduced below.]

DEMAND No. 17.—EDUCATION.

28. Education.

“That a sum not exceeding Rs. 25,02,64,400 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1966, in respect of ‘Education’.”

DEMAND No. 49.—CAPITAL ACCOUNT OF OTHER WORKS OUTSIDE THE REVENUE ACCOUNT.

109. Capital Outlay on Other Works.

“That a sum not exceeding Rs. 6,00,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1966, in respect of “Capital Outlay on the other Works”.

DEMAND No. 37.—STATIONERY AND PRINTING.

68. Stationery and Printing.

“That a sum not exceeding Rs. 92,75,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1966, in respect of ‘Stationery and Printing’.”

DEMAND No. 3—STATE EXCISE.

Sri M. V. RAMA RAO (Minister for Law).—Sir, on the recommendation of the Governor of Mysore, I beg to move :

(SRI M. V. RAMA RAO)

"That a sum not exceeding Rs. 23,89,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1966, in respect of 'State Excise Duties'."

MR. SPEAKER.—Motion moved:

"That a sum not exceeding Rs. 23,89,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1966, in respect of 'State Excise Duties'."

This demand and the other Demands *Viz* Nos. 9 and 11 are also before the House. The apportionment of time will be strictly enforced. Sri Bhaskar Shetty will speak.

† శ్రీ బి. భాసుర లెప్ప.—స్టేప్పులు, ఈగ మాన్య మంత్రిగళు 1965-66 నే సాలగే సభీయు ముందే ఇచ్చి రువ అబ్బారి బేడికి 23 లక్ష 89 నావిర రాచాయిగచన్ను సొలైదరే ఇదు ఒందు వ్యాధివాదమ్, ఇదక్కే అనుమాదనే కోదబ్బెకల్లు ఎందు అన్ని ను తెడు. అబ్బారి ఇలాపే సకారవన్ను నిత్య కుచ్ఛిష్ట పాదువ జూరాజే మాత్రవల్లదే ఇదరల్లు కోదిరువ పానసిరోద కానొను ఏసిదే అదు నావు 'గొణపతియున్న పాదువదక్కే హోదారే కనుచుంతనన్ను నిఖిలిసిదంధ వేపరిశ్వావాిదే. మొన్న పోలేలైనా బేడికయే ముండు' గుత్తర హేళావాగా నమ్మి పాన్య గృహ సంపరు, వె 10 లక్ష ముష్టిదల్లు బుత్రవచన్ను కోణిచ్చిద్దారు. మంత్రిగళ ముష్టి ఎందరే, ఈ రాష్ట్రం అడిలతపన్ను వఫిసికోండపరు జన తెయి ముందే నశ్యవాద ఎపువన్ను కేళి; అంక అంతగసినిష్ట్టురే అదరింద తొందరెయాగు త్రైదే ఎందు ఆ కాలపల్లు చాలిక్కను కేళిదంతే, కాగే ఎందరే సకార ఏనాదరూ అంక అంతగళను, కోదువ వంచ్చాన కెవరెగో ఈ సభీయుల్లు నిచే బందిల్ల. పానసిరోద కానొను దేళదల్ల నూరక్కు కెత్తు పాలు మాత్ర యతశ్శయాగిల్ల, 90 పాలు అదర తుయో జనవాగిదే ఎందు మాన్య మంత్రిగళు మొన్నే హేళిదు. అదు పక్కక్కు సేరింద ఇన్నోబ్బు మంత్రిగళవరు 1963నే ఇందిసెంబిల్ 24నే తారిఖిన దిన మీంబాయినల్లు ప్రైస్ అసోఎసీ యీతనా' నదన్నరన్ను ద్వేళిసి హేళిదారే. "ముందిన ప్రేళిగ మాదక పానీయువన్ను స్థిరికినపుద్దిపందరే పాన నిరోద నితిగి నన్న బట్టిగే ఇదు. అదరూ కార్య ద్వష్టియింద పరితీలిసిదరే నమ్మి అనుభవవే బేరే." ఎన్ను వమాతన్ను ఈగ కేంద్రద రూట్యే సచివ రాగిరూపవరు హేళిదారే. అవరు ముందు పాపుముత్త పాన నిరోద నితి కచ్చిభిజే తయారికాగారికి ఒందు స్వగ్రహాగి పరిణమిసిదు. ఇదు 'తప్పు' ఎందు హేళిదు. అదరే నమ్మి గృహ మంత్రిగళు మొన్నే బుత్రర కోదుతే ముందిన ప్రేళిగు కితద్వష్టియింద నావు పానసిరోద నితియన్న జాంగి తెరచేకాగిదే, అదన్ను కై బిదువ కాగేయే బ్లిప్ ఎందు హేళిదు. ఇదన్నెల్ల నోలైదరే ఇదు ఒందు కాన్యాస్ట్రేడ్ వాద కానొను జనతెయ ముందే ఇదే ఎందు నాను హేళిక్కేనే.

ఈగ కానొనాగచన్ను 17 వప్రగళింద జారి మాదాత్త అదర ఫలవన్ను కొఱుత్త ఇద్దేవే. నమ్మి ఈ మాన్య సభీయుల్లు రాపాత్మద్వక్కరు రాప్ట్యుఫిత గాంధిజీయవర పోలేజీఎ అనావరణ మాదుత్త 1963నే ఇపచియుల్లి హేళిదు : 'మనుష్యానూ సక పార్శ్వా.' పార్శ్వా గళిగే ఎరదు కన్నగళిలుచంతయే మనుషునిగే ఎరదు కన్నగళిచే. అదరే వానుష్యాగే మనస్సుక్కి ఎనువ వ అల్లి బేరే ఇదె. అదుదింద మనుష్యున్న తీఱుచెలిక బాళ్ళ వార్షియాగి దానే ఎందు హేళిదు. మాత్రవల్లదే ఆ అల్లియున్న యావాగ సరియాగి బలపయోగి ముతానే అందిగే మాత్ర మనుష్యుత్త నాథికచాగుతే దే ఎందూ ఈ మాన్య సభీగే హేళిదారే. అద్దింద అదన్ను సకార నరియాగి అసోఎసీనే పాదబ్బెకు. మనస్సాక్షీయాగి పానసిరోద కానొను త్వాప్తి శరవాద రీతియుల్లి కెలస మాదుత్తదేయే ఎన్ను పదన్ను నోలైబేకు. గాంధిజీయవరు హేళిదారే, అయిదింద ఈ కానొనను నాపు జారి

ಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶದ ಜನತೆಯನ್ನು ಆ ಕಾನೂನಿಗೆ ಬಲಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲಿರೀ. ಗಾಂಧಿಜೀಯರು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು 1937ನೇ ಇನ್ನಿಂದ ವಾರ್ಥಾ ಕಾಂಗ್ರಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮುಂತಿಗಳು 150 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಿಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿದೆಯೇ? ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮು ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಸಹ ಬಿಹಾರ ಕೆಂಪು ಹೋಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥಿಕ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಮೊನೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮು ದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ವರ್ಷ ಹತ್ತು ಕೊಳ್ಳಿ ರೂಪಾಯಿ ತನಕ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಇಂಥಂತಹ ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಇರುವಾಗ ಪಾನಿರೋಧ ನಿತ್ಯ ಯನ್ನು ಏಕ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾರ್ಥ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ: ತೇಣೇ. ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಸಹ ಇವರ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಹೋದ ವರ್ಷ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಂಪು ತಯಾರಿಕೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಳ್ಳಿಧಿಕ್ಕ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತಿಬಿಂಧಿಸಿ ಪರಿಚಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತೇವೆ. ಪರಿಚಿತ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಿಪ್ಪ ಪ್ರಾಯಾಕ್ರಿಕ ಮೇಲ್ಪುಟ್ಟ ಪರಿ ಇಂತಿಪ್ಪೇ ಕುಡಿಯಾಗಿ ಎಂದು ಪರಿಚಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಂತರ ಹೋದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದರು: ಪಾನಿರೋಧ ನಿತ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾರ್ಥ ಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಗೃಹ ಸರ್ವರು ಪೂರ್ವಿನ್ನು ಬೇಕಿಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮೊನ್ನೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಂದು ವಾದವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಇಟಿಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪಾನಿರೋಧ ನಿತ್ಯ ಯನ್ನು ಏಕ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾರ್ಥ ಮಾಡುವ ಮಾತ್ರೇ ಇಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಿ ಪ್ರಾಯಾಗಿ ಎಂದು ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಪಾನಿರೋಧ ನಿತ್ಯ ಯನ್ನು ವಿಮುಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪಿನಾದರೂ ಬದಲಾವಜ್ಞಯಾಗುತ್ತದೆ, ಎನ್ನುವೇ ಅಸೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಗೃಹ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಆ ಅಕ್ಯಾಮಿನ್ನು ನಿರಾಸೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪಾನಿರೋಧ ನಿತ್ಯ ಯನ್ನು ನಂಬಿ ಪಿನಾದರೂ ಹಿಡಿದ್ದೇವೆ ಅದು ವ್ಯೋಜಾವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವಿದ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ನಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಎಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಂಬಿಗಂತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಅತಿ ಮುಂತಿಗೆಯೇ ಕಡೆದುಕೊಂಡೆ, ನಮಗಿಂತಲೂ ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದ ರಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳು ನೂರಿ ವರ್ಷ ಕಾಲ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಾನಿರೋಧ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ, ದಿರ್ಘ್ರಾಮಿಗಾಗಿ ಅದರ ನಷಿಲಕೆಯನ್ನೂ, ವಿಫಲತೆಯನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಫಲ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಪಾನಿರೋಧ ನಿತ್ಯ ಯನ್ನಿಂದ ಕ್ರಿಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಈ ಪಾನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿ ನುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅಗ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ 17ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. 17 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಕೊಟ್ಟು ನೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಇಂತಹ ಕಮ್ಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆಯನ್ನು ನಂಬಿತ್ವದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಬಿರುವಂಥಾದ್ದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯ ವಾದ ಇಟಾರ. ಇದನ್ನು ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೂ ಅಹಾರವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪಾನ್ಯ ನದನ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಹಾರದ ದುಭಿಕ್ಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಂಡವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈಗಿನ ಅರೋಗ್ಯ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಒಂದು ನಾರಿ ಒಂದು ಏಣಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಂಡ ಒಂದು ಪಾರ್ಪಿಕ ಅಹಾರ ಪದಾರ್ಥ. ಅದನ್ನು ಜನರು ಕುಡಿದರೆ ಅಹಾರ ಸೇರಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗ ಅಹಾರವನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ನೇರವೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನಾಗಪ್ಪ ಅಷ್ಟ್ಟಿ. (ಅರೋಗ್ಯ ಶಾಖೆಯ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು).—ಹೆಂಡ ಕುಡಿದರೆ ಅಹಾರ ಕಮ್ಮಿ ಸೇವನೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದು ಪಾನ್ಯ ನದನ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದರು ಅದು ನರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಪಾನ್ಯ ಅರೋಗ್ಯ, ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ನನ್ನ ಅಂದಾಜು ಪ್ರಕಾರ 1954-55 ರಿಂದ ಅದು ಅ ವಿಚಾರವಾಗಿಯೇ ಒಂದು ನಿಜಾಯವಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ!

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಅನೇಕ ಶ್ರಮಾಜಿಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಒಂದೆರು ಬಾಧಿತರು ಹೆಂಡ ಕುಡಿದು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಪಾನಿರೋಧ ಪಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ವರ್ಷ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಪಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಅನೇಕವಾರ್ಥ ಕುಡಿದು ನಾನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಿನಿಪ್ಪಿಕ್ಕಣ ಹೆಂಡವನ್ನು ಕಾಡಿಯುವುದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರ ನಿತ್ಯ ಯನ್ನು ಬದಲಾವಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಾನ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯತಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದರು:

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟ)

ನಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಏಚಿತ್ರ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಇವತ್ತೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದುವ ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದವರು ಬಹು ಮಂದಿ ಗಗನಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ, ರಷ್ಯಾ ದೇಶದವರು ಆಕಾಶಯಾನ ಮಾಡಿದರು, ಅಮೆರಿಕಾದವರೂ ಆಕಾಶಯಾನ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೆ.

Mr. SPEAKER.—Will the member attribute it to drinking?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟ.—ಈ ಸರ್ಕಾರದವರ ಪ್ರೌಢಿಪಡ್ಡೆ ಕಾನೂನು ಯಾವ ವಿಷಯ ನ್ನು ದೃಷ್ಟಿ ಯಾಂತ್ರೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ ಇದನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವುದು ದೇಶದ ಜನತೆ ಆಕಾಶ ಯಾನ ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮನ್ಯನ್ನು ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಖಾಡುವಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಖಾಡುವಂದ ಹೊಳೆಯ ಅಲ್ಲಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಬಿಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಬ್ಬಿ ಕೂತು ಅರ್ಜುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಆತ ನಾಗನ್ನು ಗೊರ್ಕಾಗುವುದ್ದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಯಾರೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರರೋಹಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ತೊಡುನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಯಾರೂ ಕೇಳುವದರಿಲ್ಲ, ಹೇಳುವದರಿಲ್ಲ, ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವನಿಗೆ ಕುಡಿತದ ಮಜ್ ವಿರಿಕೊಗಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಆಕಾಶ ಭೂಮಿ, ಏರಿನು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಅವನಿಗೇನೂ ದಿಕು, ತೊಳೆದ ಚಂದ್ರರೋಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಅರ್ಜುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಗ ನಾನು ಅವನನು ಕರೆದಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಸನಾಪ್ಪಾಯಿದಿನಲ್ಲಿ ಬಿಬ್ಬಿ. ಒಂದು ವೇದೇ ನಾನೇನ್ನಾದರೂ ಪೂಲೀಸ್ನೆ. ಹ್ಯೋಡ್‌ಗಾಗೆ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಲೀಸೀನಿವರೂ ಕೂಡ ಆದೇ ತೊಡುರೋಹದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. (ನಗು)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಕೃಂಜುರ್ ಪ್ರಾಣಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೂಡ ಕುಡಿದವರು ಪ್ರಭೇದ ತಪ್ಪಿ ಚಂದ್ರ ರೋಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯಿ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟ.—ಪ್ರೌಢಿಪಡ್ಡೆ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಪ್ರೌಢಿಪಡ್ಡೆ ಕಾನೂನಿನ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪೂಲೀಸೀನಿವರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬೇಲೀಯೇ ಹೇಳುವನ್ನು ಮೇಂದಂತಾಗಿದೆ. ಹೋದ ವರ್ಷ ಹೂಬಿ ಪೇಚೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಬ್ಬಿ ಹೆಡ್ ಕಾಟ್‌ಪ್ರೈಬರ್ ಅಗಿರುವಧನು ನಾಧಾರಿಂಬಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ 10 ಫಂಟೆ ಸವಾಯಕ್ಕೆ ಕುಡಿದು ಮಾಡೋನ್ನತ್ತಾಗಿ ರಾತ್ರಿ 2 ಫಂಟೆ ತನಕ ವಾಹನಗಳ ನಂತರಾಕ್ಕೆ ಯಾವ ರಿಂತು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಪ್ರಣಂಗ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳೇಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ವಿಚಾರ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಂದಿತ್ತು. ಅಗ ರಾತ್ರಿ 3 ತ್ವಿ ಫಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ನಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಬಿಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು ಎಂಬಿಡಾಗಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಏಚಿತ್ರ ಘಟನೆ ಮೇಲೆ ಈ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನ್ಯಾಬಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಏಕೆ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿರೂದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುವದರಿಲ್ಲ ಅಂತಹಾಗಿದೆ. ನಾನು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರತಿಕಾರಕಾಗಿ, ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಕಾರಣಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ 90 ರಷ್ಯಾ ಕಳ್ಳಬಟ್ಟಿ ನಾರಾಯಣ ಕೂಡಿಯುವವರೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅಕ್ಷಿವ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ 11 ರಾಜ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನದಸ್ಯಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಬಿ. ಪಾಟ್‌ಲ್ ಪ್ರಾಣಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅಂತಹವರು ಎಷ್ಟು ಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರು?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟ.—ನಾವು ಅಂತಹವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಅಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಾರು.

Mr. SPEAKER.—Hon'ble Member should know that his party is given 30 minutes of which he has taken 15 minutes already.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟ.—ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಪೂಲೀಸೀನಿವರವರು ಈ ಕಳ್ಳಬಟ್ಟಿ ನಾರಾಯಣನ್ನು ತಾವಾಗಿಯೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರತಿಕಾರಕಾಗಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಂತೆ ಅಭವ್ಯಾದಿಗಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಪಾಲುದಾರುರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೌಢಿಪಡ್ಡೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಜನಕ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಏಪರ್ಚನವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ಈ ಸರ್ಕಾರದವರ್ದಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಚಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದುವರು ಬಳಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಗ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಕ ಸದಸ್ಯ

ಹತ್ತೆ ಗಂಡಾಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ರೈತರ ಹೇಗೆ ಬೀಕಾದಪ್ಪು ಕಿರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಪೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಎನ್.ಡಿ.ಎ.ಗಳು ಗರಾಣಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗಿ ಏಕರ್ತಾಗ್ರಿ ಈ ಪೌರಿಕಿಬಿಂಬ ಕಾನೂನನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ತೀವ್ಣಿ ಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ವಿಟಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪೌರಿಕಿಬಿಂಬನು ಕಾನೂನಿಂದ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಣಿಗೆ ಹೇಳುವದಾರೆ, 34 ನಾವಿರ ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳಿಸುವವರು ಇದ್ದರು. ಆಗ ಅವರು ಗೆಳ್ಳುರೂ ಬ್ಯಾಡಿ ಭಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಆಗ ಒಂದು ಸಂಘರ್ಷನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ದೋಡ್ ಕಾಲೆಂಜನ್ನು ಹಾಡುವ ಶರಿಸ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರಂದು ನನ್ನ ತಿಳಿಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳಿಸುವವರಿಗೆ ಏನೂ ಗುದ್ದೆಗ್ರೀಗಳಿಲ್ಲದೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಓರು ತರಹ ಗರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಅವರಿಗೆ ಹೊಚ್ಚಿಗ್ರಿಲ್ಲಿದ್ದಿದೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಣ ಸಣ ಕಳ್ಳತನಗಳಿಗೆ ಕ್ರೂಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಉರಿಸಲ್ಲಿ ಒಂದೇರೂ ಕಳ್ಳತನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಒದೆದಿದ್ದಾರೆ. ನೈತಿಕ ಮಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಇಳಿಸುವ ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಏಕ ಇಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಪೌರಿಕಿಬಿಂಬನು ಕಿತ್ತುಗೇದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಎನ್.ಪ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಅದಿತ್ವ ಏರದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿ ತಿಂಗಳು ಒಂದಕ್ಕೆ 71 ನಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದು ರೈನ್ಸೆನ್ಸ್‌ದಾರರಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಲೆಕ್ಕಾ ಕಾಕರರೆ 12-13 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಏರಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ಬಾಬಿನಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಫ್ರಿಕ ದ್ಯುಪ್ತಿಯಿಂದ ನಿತ ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತುಗೇದರೆ, ನಾವು ಇತರ ಬೇರೆ ತಿರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಕಾನೂನಿಂದ ನಾವು ಕಷ್ಟ ತರಿಷಿತ್ಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ತಿರಿಗೆದರೆ ನಮ್ಮ ಏಳಿ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ನಾನು ಹೇಳಿ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ, ಈ Administration of Justice ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ, ಅಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೈವಾಡ ಎಲ್ಲ ಏಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಜೋರಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಿಂದ ನನ್ನ ತಿಳಿಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಗಳನ್ನು ನೇಮ್ಮಾಕ ಮಾಡುವಾಗ ತಾವು ನಿಪ್ಪತ್ತಿಪಾತ್ರ ದ್ಯುಪ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಏರಗೆ ನಮ್ಮ ವರ ಕಿತನಾಧನೆಗಾಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿನಿರ್ಣಯಿಸಿರು ನೇಮ್ಮಾಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ರೆಂದು ನನ್ನ ತಿಳಿಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಬೇಕು.

ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಕೋಡುಗಳು ನರಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವ ಅಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ 40-50 ವರ್ಷದ ಕೆಲವು ಕೇಸುಗಳೂ ಬಾಕಿ ಇವೆ. ಬೇಗ್ ಇನ್.ಪ್ರೆಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—50 ವರ್ಷದ್ದು ಬಾಕಿ ಇದೆಯೇ!

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ತೆಚ್ಚಿ.—ಹೌದು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಮೆಂಟ್ ಅಗಿದ್ದರೂ ಆ ಹೇಗೆ ಜಬ್ ಹೇಂಟ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರದು-ಮೂರು ವರ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಹವಾನ ವನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವ ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ತೆಚ್ಚಿ.—ಹೈಕೋರ್ಟನಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೈಕೋರ್ಟನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಹವಾನವನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅದಷ್ಟು ತೆಚ್ಚಿ ನಾರ್ಯಾಯಾದಿತರನ್ನು ನೇಮ್ಮಾಕ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ನಾರ್ಯಾಯಾದಿತರಗಳಿಗೆ ಬೀಕಾದಪ್ಪು ಸೂಲಭ್ಯವನು ತಾವು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಾರ್ಬಿಟರ್ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ರೈಬುರಿ ಮೂಳತಾದ ಇನ್ನಿತರ ಸೂಲಭ್ಯಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅನ್ನಾಕ್ಯಾರ್ಗಳನ್ನು ಅದಷ್ಟು ತೆಚ್ಚಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇಷ್ಟ ಹೇಳಿಕೆಂದು, ಇಷ್ಟ ಕ್ರಮ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಕ್ರಮ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಪಾರ್ಟಿಯಿಂದರೇ ತಿರಿಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ.

SRI R. S. HEGDE (Honnavar).—Mr. Speaker, Sir, In supporting these Demands Nos. 3, 9 and 11, I must submit that Administration of Justice is the pride of the State. An independent strong judiciary is the only safeguard to democracy. By and large, with all that is said and

(SRI R. S. HEGDE)

done, the State has, in my experience, an unbiased, incorruptible and independent judiciary. The very fact that there are so many writs being filed in the High Court the fact that so many cases are filed in the Civil Courts and mofussil Courts, regardless of the results, shows the litigant public has great confidence in the Administration of Justice and finally submit to its rule. I submit that the Minister for Law has advisedly introduced a Bill pending the decision of this august House for the separation of the judiciary from the Executive. The Executive is proposed to be entrusted with certain preventive sections of the Criminal Procedure Code only. It is common knowledge, as far as the Bombay-Karnatak area is concerned, the judiciary has already been separated from the executive in the year 1953 and it is imminent that it must be uniform throughout the State. The executive has neither the time nor the patience to discharge judicial functions, much less do they have the judicial immunity necessary in the course of the Administration of justice. There is a talk, as the Opposition Member pointed out, of the delay in disposing of cases in the Courts. Sir, after the Reorganisation of States, the Reorganisation Act came into operation and on account of the operation of many of the Acts in the different regions of the larger Mysore and on account of the conflict or dual jurisdiction of the Court and as things had not settled itself by judicial precedents, delay in the disposal of cases was inevitable. Now things have settled and I am sure in the near future expeditious disposal of cases will be irresistible. Belonging to the legal profession as a Lawyer, I have to confess that sometimes lawyers are also responsible for the delay in the disposal of cases. It is true in the mofussil Courts adjournments are sought in and out of season embarrassing the Presiding Officers. Secondly conflict of jurisdiction has been the greatest reason. To speak of the Bombay-Karnatak, suits can be filed in Civil Courts for injunction and also for rent. Under the Bombay Tenancy and Agricultural Tenancy Lands Act, when the question of tenancy is involved if the parties contend that the rent claimed by the landlord is not reasonable, the Civil Court becomes functio[n] officio and makes a reference to the Revenue Tahsildar for a decision on the question of tenancy and also on the question of reasonable rent. The matter referred to the Tahsildar it is common knowledge, goes till the High Court and until the final decision is arrived at, the Civil Court cannot proceed with the case at all. That the Revenue Amildars can dispose of cases expeditiously has been belied by experience. Instances can be quoted where Civil Courts references are lying undisposed for years. The Civil Court has only to proceed when the reference is answered and the parties again go up till the High Court. Hence, it is worthwhile examining whether it is in the interest of justice to vest jurisdiction with the Revenue Officers especially in the proposed Mysore Tenancy Act when justice has to be administered judiciously. I am of the opinion that Civil Courts must alone be vested with jurisdiction wherein procedure may be made more simplified by

applying summary procedure or by applying procedure under the Mamalatdar Courts Act or Small Cause Courts Act, and then only the procedure will be simplified. Unless there is halt to this dual jurisdiction, delay becomes inevitable. Then Sir, establishing of more courts in the taluk has to be seriously considered. To speak of my own district in three taluks, namely, Ankola, Yellapur and Mundgod, there is no court at all. These taluks are joined to the jurisdiction of the neighbouring taluks and the litigant public have been facing enormous difficulties in getting their grievances redressed. The question of building with proper witness sheds must also be seriously thought of. After all, civil court, a court which administers justice must have the necessary impact on the litigant public.

5 P.M.

Finally, I wish to speak a few words about prohibition. I am of opinion that prohibition is something which has intimate connection with the national morality itself. After all it is a question of dispensing a particular piece of legislation. It is a legislation which this Assembly has passed. If the law is not to be respected, well, it is so nothing which is immediately concerned with the national morality of the State. Sir, we are wedded to a policy of prohibition and in my own experience, I as a lawyer for the last 15 years, I have seen there are not even panchas forthcoming to a sign of panchanama when the police detects an offence. It is the bounden duty of every citizen to detect or inform the police when a particular offence takes place. But when the police after having detected of their own accord without the help of any informant, calls panchas to sign panchanamas, we have come to a stage where panchas are not available. My own experience is, even if panchas are available, they come to the court and state something contrary to what is written in panchanama and the witness becomes a hostile. Unless people co-operate, unless people take seriously about prohibition, prohibition cannot be a success. The same thing can be said in respect of any other piece of legislation which the people have to respect. What I submit, Sir, is, there is great responsibility, moral responsibility apart from the question of law, if we are wedded to the policy of prohibition, there is great responsibility on the people, Sir to co-operate with the Government to make prohibition a grand success Thank you.

ತ್ರೀ ಶದ್ಯ ಕಾಶಿಮರ್ತ್ಯ (ಶಿರಹಟ್ಟ) .—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ರಾಜ್ಯದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇರಾಖೆಗಳ ಅದ್ಯತದ ಬಗೆ ಒಂದರದು ಸಲಕೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಿಲುನ್ನತ್ತೇನೆ.

ಉಗಾರ್ತೇ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಗುಲ್ಬಗಾರ್ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರು ಈ ಮುಂದು ಬೆಂಗಳು ಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿದ್ದವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರ ಮುದ್ದಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಒತ್ತಿದ್ದ ಮುಂದೆ ಮಾರು ಬೆಂಗಳು ವಿತರಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಾರಿಗೆ ತರಲಬ್ಬಿ? ಎರಡನೇರು, ಮುದ್ದಪಾನನಿರೋಧ ಬಾರಾಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ದವನ್ನು ತಯಾರಿಸಾಡತಕ್ಕ ವ್ಯಾಕೃತಿಗಳು ಇವೆ. ಇಮ್ಮೀ ಅಲ್ಲಿದೆ ಈ ದಿವಾಕ್ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ

(ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಕಾಶಿಮಂತ್ರಿ)

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮದ್ಯವಾನ ನರೋದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವುದ ರಿಂದ ಶ್ರೀಗಿರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇವೊತ್ತು ರಾಜುಕೂರು, ಗುರುಭಿಗಾರ ಇದರ ಸ್ವತ್ತ ಮುತ್ತಲನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದರ ವಹಿವಾಟಿ ಎಷ್ಟು ಅಗಿದೆ ಅನ್ನು ಪ್ರದನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗೆ ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ತತ್ತ್ವಃ ಇದನ್ನು ಒಬ್ಬಕೆಂದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಏಕ ಅಷರಣೆಗೆ ತರಕಾರಿದ್ದು? ಮಂಂಡ್ಯ ಜೀಲೀಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಫ್ರಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವು ಶರೀರಿನಿಂದ ಇತರ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಾರಿಯುವು ತೆಗೆಯುವಾದಕಾಗಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ರೈನನ್ನನ್ನು ಕೊಡು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿಂದರನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ ಯಾರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ವೆಳಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಚಿಂದರು ಬಂದಿರುತ್ತದ್ದೇ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅಷರ್ಕ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ವಾದುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಳಿರುತ್ತದೆ.

Sri M. V. RAMA RAO.—The present system of disposal of privilege of running excise shop is disposal by tender-cum-auction method. The highest offer either received in tender or by auction is usually accepted.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಕಾಶಿಮಂತ್ರಿ.—ಈ ರಿಂಡ ಜಿಂಡರನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಬ್ಬರೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಿಯಾನುತ್ತೇನೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ತೇಕೆಂಡ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮುಕ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದರ ರಿಷ್ಲೋಡ್‌ಎಂಡ್ ಕೂಡ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅದರಂತೆ ಅಂಧ್ರ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರಕಾರಗಳಿರುತ್ತಾ ಒಬ್ಬ ಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ತೇಕೆಂಡ್ ಕಮಿಟಿ ರಿಷ್ಲೋಡ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಪೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಅವಕಾಶನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಂತಹಗೇನು ಎನ್ನು ಪ್ರದನ್ನು ಗಳಿನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಶೋಷನೀಯವಾದ ನಂಗತಿ. ದಿನನಿತ್ಯವೂ ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇನೇ ಇದ್ದೀವೆ, ಕೆಂಪು ಕುಡಿಯುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗಾಗರೇ ನಮಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಕುಡಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಸೂಕ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಶೋಷನೀಸಿರಬರು ನಮ್ಮ ಬಿಜಾಪುರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 180 ಗಡಿಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ರಸಾಯನಿಕ ಕಥಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದರು ಎಂದು ಶೋಷೋ ಸಹಕ ಹೇಬರಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದ್ದೀವೆ. ಇದರಂತೆ ದಿನ ನೀತ್ಯವೂ ಹೇಬರಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಿಟ್ ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯುವವರಿಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಕಾಲಂ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಕುಡಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯುವವರೆಲ್ಲಾ ಬದವರು, ಕುಡಿತ ದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವೆನಿತ್ಯನೋ ಸರಿಯಾದುದು, ಆದರೆ ಇದು ಸಾಫಲ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಿಸ್ಟಂನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲು ಹೊರಿಟ್‌ಡ್ರಾರೋ ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಇಂಗ್‌ಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕೆಲವು ಅಂತಹಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಳ್ಳುಕೆನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಕೋಇಂಗ್ ಇರುವುದು ಬೋಧಿಯಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸೀಪ್ ಕೋಇಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೇಸುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಕೋಇಂಗ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಹೊಸವಾಗಿ ಕೋಇಂಗ್ ಗಳನ್ನು ತರೆಯಬೇಕಾದುದು ಅವಕ್ಕೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ತೆಗೆಯುವುದು ನೂಕ್ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿ ಕೋಇಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ರಿಂತಿಯಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿ ಸದೇ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲರುವ ಕೋಇಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಖಾಯಿಂ ಅಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಲ್ಪವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿ ಸದೇ ಕೋಇಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಖಾಯಿಂ ಅಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಗಾಗರೇ ನಮಗೆ ತುಳಿದಿರುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಇಂಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ರಿಟ್ ವಿಟಿಷನ್‌ನು ಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಬಿಂದಿತ್ವದ್ವಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಇತ್ಯಾರ್ಥಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಿರ್ಲಾ! ಮುವಾರು ಅರ್ಜು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ತೀವ್ರಾನವಾಗಿದೆ ಉಳಿದಿರುವಂತಹ ಕೇಸುಗಳು ಇಲ್ಲವೇ. ಇದಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಇಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಡ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೇ ನಿನೋ.

ಬಂಡುರು ಪರಬ್ರಹ್ಮ.—ಇವೊಮ್ಮೆ ಜವ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರೆ!

ಶ್ರೀ ಹಿಡ್ಯು ಕಾತೀದುತ್ತಾ—ಇನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗಳನ್ನು ಕೆಲ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ರಿಜ್ ಪಿಟವನ್ನು ಗಳನ್ನು, ಸಾರಿಗ್ಯಗ್ರಹಿ ಹಾಗೇ ಇರುವುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಿಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವಾಗ ರಿಜ್ ಪಿಟವನ್ನು ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಅದರಂದ ತಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯ ದೊರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹಾಕಿರುವಾಗ ಅವರ ಕೇಸುಗಳು ಅವರು ರಿಟ್‌ರಾದ ಮೇಲೆಯೋ ಅಥವಾ ಅವರು ಸತ್ತೆ ಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ಯರ್ಥವಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ನಡೆದಿರುವುದು ನವಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಇಬ್ಬು ರು ನ್ಯಾಯಾದಿಕರನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟು ಜಡ್‌ಗಳಾಗಿ ನೇಡುತ್ತ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಮುಂದ್ರಣ ರಿಜ್ ಪಿಟವನ್ನು ಗಳು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಎಷ್ಟೂ ಕ್ರಿಯಾನಂತರ ಕೇಸುಗಳು ಹಾಗೂ ಸಿವಿಲ್ ಕೇಸುಗಳೂ ನಿಕಾರೆಯಾಗುವುದು ಎಷ್ಟೂ ಇದೆ, ಅವೂ ಕೂಡ ಬೇಗನೆ ನಿಕಾರೆಯಾಗಬೇಕು.

ಕೂನೆಯಾಗಿ, ಮುನಾಸ್‌ಫ್ರೋ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬಲ್ಲಂಗುಗಳಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಿಜ್‌ಕ್ರಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಮುನಾಸ್‌ಫ್ರೋ ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸುವಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ನಲವತ್ತು ಸಾರಿರದಪ್ಪು ಹಳವನ್ನು ಮಂಜೂರಿ ಮಾಡಿ ಮಾರು ವರ್ಷಾರ್ಥಾದರೂ ಇಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೀ ಇರುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ತಾರ್ತಿಕ್ ಕೋರ್ಟು ಇನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಇದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೋರ್ಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ಇನ್ನೂ ವರದನ್ನು ಗಮನ ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಟ್ಟಿದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಅವರು ಪಾನಪಾಡಲು ಕ್ರಾಟರ್‌ಪ್ರಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿರುವ ಮುನಾಸ್‌ಫ್ರೋ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ರಿಷ್ಟ್ ಕಾರ್ಫರ್‌ನ್ ಎಂದು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ ವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರೈತಾರ್ಥಿ ಜನರು ಕೇಸುಗಳಾಗಿ ಬಂದವರು ಕೆಲವು ಪೇರೆ ಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಕೋರ್ಟಿನ ಸಮಿತಿದಲ್ಲಿ ತಂಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಕೇಸುಗಳು ಅವತ್ತೀ ನಿಕಾರೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ರೆನ್ಟ್ ಕಾರ್ಪ್ರಿರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೆಲವುಕಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾವೇರಿ, ಗದಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಿವಿಲ್ ಕೋರ್ಟುರಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಾಸದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಜನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿತವೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಗಿನುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಬನಪ್ಪ (ಚಾಮರಾಜನಗರ).—ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ನ್ಯಾಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂದಿಸಿರಕ್ಕಂತೆ ದಿಮ್ಮಾಂಡುಗಳನ್ನು ಹೃದ್ವಾರ್ವಕವಾಗಿ ಸಾಫ್ತೆಗಳಿನತ್ತಾ ಒಂದೆರೂ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿನವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹಾನಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾರಿ ಇರುವುದು ನರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕೆಲವು ಜನರ ವಾದಿದ್ದೇ, ಹಾಗೂ ಈ ವಾದವನ್ನು ಅವರು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ದಾಯಾದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೂ ಕೋರ್ಟಿನ ರೂಪಾಯಿ ಸಷ್ಟುವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿದೆ ಈ ಬಾಬಿನಿಂದ ಹತ್ತಾರು ಕೋರ್ಟಿ ಅದಾಯ ಬಂದರೆ ಎಷ್ಟೀಗೆ ತರಕಾರಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕೆಲವ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಾಯದ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿರಿಂಬಾ ಏನಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಪ್ರೌಢ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿ ಸೇರಿ ವಾದಾದುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿನವ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಾನ ಏರೋಡ್ ಜಾರಿಯಲ್ಲದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ಸರಾಯ ವಾದವಿದಲ್ಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಲ ಪ್ರೌಢಿನವರು ಅಂಥದನ್ನು ಕಂಡು ಹಡಿದು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಸು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅದರೆ ಯಾವ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಪ್ಪು ಸ್ನೇಹಗಳಿಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 200 ಗಳಲ್ಲಿ 200 ಕಡೆ ಹೇಳು ಹಾಕಿ ಅದು ನಡೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು, ಸಾರುಂತಾಲ ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಸೇರಿ ಕುಡಿಯಿತಕ್ಕಂತೆ ಜನ ಕುಡಿದು ಮನಗೆ ಹೊಗಿ ಹೆಂಡಿ ಮಾಕ್ಕು ಶೊದನೆ ಜಗಾಳಾದಿ ಹೆಚ್ಚಾರಿಯಾದು ಮಾರಾಯಿ ವಾದಾದುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತು. ಇವತ್ತಿನ ದಿನವ ಮನೆ 40 ಅಥವಾ 50 ಸ್ನೇಹಗಳಲ್ಲಿ ವಾತ್ತ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ಸರಾಯ ವಾದಾದುತ್ತಿರಬಹುದು. ಕುಡಿಯಾತಕ್ಕ ಜನ ಒಂದರು ಪಂಟ ಅಗಬಹುದು. ಕಾನೆನನನ್ನು ಅವಹೇಳಿ ವಾದಿ ವಂಚಿಸಿ ರಾಭ ಪಡೆಯಿತಕ್ಕಂಥವರು ಇದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದ ವಂಚಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇದು ವಾನ ಏರೋಡ್ ಒಂದೆಕ್ಕೇ ಅನ್ವಯಿತವಿದಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಅಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೊನು ಜಾರಿ ತಂದಿ

(శ్రీ ఎఱ. పి. బినవ్వ)

ದ್ವೇಷ. ಅದರೂ ಈಡಿ ಕಾನೊನು ಭಂಗ ಮಾಡಿ ಎಪ್ಪು ಜನ ಬಾಕ್ತಿ ಪೂರ್ಕಿಂತೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ? ತತ್ತ್ವಶಸ್ತ್ರ ರು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಕೋಣಿಫ್‌ನಲ್ಲ ಕೇನ್‌ ಹಾಕ ಸುಪ್ರಾನೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವೆದ್ದೀ ಕಾನೊನು ಇರಲ ಅದನ್ನು ಪಂಚಿಸಿ ಕೆಲವು ಮಾಡತಕ್ಕಿಂದ ಜನ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪಾನ ನಿರೋಧ ಕಾನೊನು ಉಲ್ಲಿಂಫಿಸಿ ತಮ್ಮ ದುಷ್ಪಿ ಡಟ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅದುದಿರಿಂದ ಅವರ ಈ ವಾದ ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಅನಾಸರಿನುತ್ತಿರುವ ಪಾನ ನಿರೋಧ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದುದಿರಿಂದ ಪಾನ ನಿರೋಧ ನೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಕ್ಕುಂಥಾದ್ದು ಒಕ್ಕೊಂದು ಎಂದು ನಾನು ಅಭಿಪೂರ್ಯಪಡುತ್ತೇನೆ.

Sri M. V. RAMA RAO.—Sir, I propose to introduce a Bill to amend the Civil Courts Act to provide for the purpose mentioned by the Hon'ble Member.

ಒಂದು ಕೋಟಿಗೆ ಬಂದರೆ ಲಟಗೇತನ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನೇವ ವಾದ ಕಲಪು ಸೈಹಿತರು ಇದಲ್ಲಿ ಅವೇಕ್ಷಣೆಯಾಗಿರು. ಹಾಗಾದರ ನಾನ ಅವರಿಗೆ ಬಂದು ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ವಯತ್ವ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಯಿರೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬೇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅನ್ವಯತ್ವ ಇಲ್ಲದಿಂದ ಕಾಯಿಲ್ಲ ಬರಾವುದಿಲ್ಲವೇ? ಯಾರು ಜಗತ್ವಾದುವದಿಲ್ಲವೇ? ತಾನಾಗಿಯೇ ಕೆಲವು ಸಲ ಜಗತ್ತ ಹತ್ತಿ ಕೊಟೆಗೆ ಹೊಗೆತಕ್ಕ ನಾದಭ್ರ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ನಂದಭರದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿನಿಂದು ನರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿರುಗಣ ಅದಮ್ಯ ಜಾಗ್ರತ್ತ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಾಗತ್ತ. ಇದು ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕೊಟೆಗೆ ನ್ಯಾಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಶಾಪುನಿಯಾದುದು ಎಂದು ಈ ನಂದಭರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ತೊಂದರೆ ಏನು ಅಂದರೆ,ಕೋಟಿಗಳ ಬ್ಯಾಲನ್ ಡಿಕ್ಟನ್ ಎಂದಿರುವೇರಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಲುತ್ತದೆ. ನಂಬನಗಾಡು ತಾಳ್ಳುಕಣ ಹಿಕ್ಕಾಯ್ದು ಇತ್ತು ಎಂಬ ಗೂಪ್ಯಾದ ಕೀರಿರಿ. ಕೆರಿಸುವುದು ಸುಸೂರಿ ಪೆಚಿಂಡು ಸಿಲಿ ಕೋಟಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅವಿಗೆ ನಂಬನಗಾಡು

ಕೋಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ತಾಳ್ಳುಕಿನ ಕ್ರಮಾನ್ವಯ ಕೋಟಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿತ್ಯ ಮಾತ್ರಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಾದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಳ್ಳುಕಿನ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಮಾಡಿಸ್ತೇಂದ್ರ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸೀಮಿತ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಾನ್ವಯ ಎರಡೂ ಬ್ಯಾರಿನಡಿಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಅನೇಕ ಸಂಭಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಸ್ವಾತಿನಿಂದಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಕೇಸುಗಳಿಂದ ಏರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಲಿಟ್‌ಗೆಂಟ್ ಅದವರಿಗೆ ಏರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಇರತಕ್ಕಂಧ ಕಡೆ ಬಂದು ಕೋಟಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರ ಇದನ್ನು ಹಾನಿಗಂಡು ನಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿಗೆತಕ್ಕಂಧಾದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾಯಾಯಾಂಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿನಡಿಕ್ಕನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿಗೆತಕ್ಕಂಧಾದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಿನ್ನೇ.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬೈರಾವಾಜ್ಜಿ (ತುಲುವೆಕರೆ).—ನಾನು, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಾನಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂದಿಸಿರತಕ್ಕಂಧ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಮತ್ತು ಬಸ್‌ಸ್‌ ಈ ದಿವಾಯಂಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆರಡು ನೂರಿಂದೆ ನೂರಿಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಾಪಡುತ್ತಿನ್ನೇ. ನಾನು, ಅಭಿಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ ವಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾವಾದರೂ ಕೂಡ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಟಿಕೆ ವಾಡುವಾದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹಾನಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದು ನಾನು ಇಲ್ಲ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಟಿಕೆ ವಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಫಿನಾಂಸರೂ ಲುತ್ತಿರ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ನಾಕು ಏಬಿ ಮನೋಭಾವ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದರೂ ಕೂಡ ನಾವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಜೀರ್ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾನ ನಿರೋಧ ಜಾರಿಗೆ ತಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಖಾಂಡಿದ ಜೀರ್ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡ ಜಾರಿಗೆ ತನ್ನ. ಕಾನಾನು ಪಾಲನೆ ಕಣಿಕೆಗ್ಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತನ್ನ. ಕಾನಾನು ಹಾನಿ ಹಾಡುವುದು ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಎನ್ನುವ ಬಂದು ಅಂತಹನ್ನು ಹಾನಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತುಲಿಷ್ಟಿಸುತ್ತಿನ್ನೇ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ನಿಂತಿ ಕೂಡ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ ಜಂಡಿ ಮಂದ್ಯ ಕಡಿವ ಬಾರವು, ಅದೂದ ಸಂಗತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಕೆತ್ತತ್ವದೆ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶ ಪಕ್ಷ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರೂ ಕೂಡ ಇಂದಿನ ಸಿತ್ತಿರುತ್ತಿಲ್ಲ ಕಂಡು ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧ್ಯಕಗೊಳ್ಳದೆ ಏಫಲ ವಾಗಿದೆ. ಬಂತಕೆ ಹಾನಿ ವಂತಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಇದರ ಅರವ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವಾದರೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿನ್ನೇ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮರಾವ್ ಅವು ನಿಷ್ಪತ್ತಕರೆಯಿಂದ ನಿಷ್ಪಿಯಿಂದ ದಕ್ಕಿತ್ತುಂದ ಕೆಲನ ಹಾನಿಕ್ಕ ಬಿಂದು ಮತ್ತಿಗಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ.

ಇದೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನಕೆರ್ಮಣ್ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಅದರೆ ಈ ದಿವಸ ಕಾನಾನು ಪರಿಸಾಲನ್ನು ಸರಕಾರ ಏಫಲವಾಗಿದೆಯುಂದು ನಾನಾದರೇ ಸಂಕಟದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷ ಸರಕಾರದ ಅಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರಲ, ಈ ದಿವಸ ರಾಜ್ಯಾದಿತ ಕಾಂಗಡಿ ಪಕ್ಷದವರು ಕೆಲಿಲಿದ್ದಿರ ಅದು ನಾಳೆಯ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಕ್ಷೇತ್ರಭಾಷ್ಯದ ಹೇಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷ ಅಡಳಿತಕ್ಕ ಬುರಿಲ ಆ ಪಕ್ಷ ಜನರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ, ಬಗ್ಗೆ ವಾಡಿತಕ್ಕ ಕಾನಾನ ಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಗಿದೆಯೆಂದು ನೋಡಬೇಕು, ಅವಿಗಳಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನ್ನಿಂಬಿ ಮುಂದಾಗಿದೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಅದರೆ ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಏಫಲವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂಭಂಧದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಾದ ನಾವು ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಂಕಾಗಣನ್ನಾಗಲೇ ಅಧಿಕಾರ ಸಲಹಗಳನ್ನಾಗಲೇ ಸರಕಾರದವರು ಏನೋಣ ಒಂದು ಉತ್ತರಕೊಡೊಣ ಎನ್ನುತ್ತಕ್ಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಾರದು. ಎಲ್ಲ ಕಾನಾನೂ ಬಂಗ ವಾಸುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲ ಅದರ ನೈಸಾತಿಕಿಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ ಎಂಬಿದನ್ನು ವಿನಾಯಿ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರು ಈ ಸಭೆಯು ಎಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಅಗ ಇಂಥ ಹಾನಿಗೆ ನೋಡಿದೆಯಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಶಾಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರೆ ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಇಂಥದರೆ ಕೂಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಇಂಥದರೂ ಕೂಡಿಯುವಾದಲ್ಲಿ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿನು ವೆದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಾಪಡುವಿದ್ದು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಡಿತ ಕೇವಲ ಯಾರೂ ಅಧಿಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂದು ಮರುಬಾಗಿದ್ದೀರ್ಲೇ ಅಂಥವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು, ಅವರಾದರೂ ತಾವು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬಿದನ್ನು ನಾವಾಜದಿಲ್ಲತ್ತರ ಜನರು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಣುತ್ತಾರೋ ಎಂಬಿದನ್ನು ಅಂಜಿಕೆಯೊಣಿಟ್ಟಾಕೂಡು ಅ ಕೆಲನ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಅವರು ಈ ನಕ್ಕೆ ಹೆಡರಿ ಕಂಡು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಹೆಡರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರೆ ಈ ದಿವಸ ದುಡಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಏಳಿರೂ ಈ ಕಾಡಿತಕ್ಕಂಧ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಹೆಗೆಸರು ಮಾತ್ರಾದಿಯಾಗಿ ಏಳುರೂ ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಇವಿಗೆ ಯಾರ ಹೆಡಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಇಂಥ ಕೆಂಡ್ಲಾಡಾರಿ ಹೆಡಿಯತಕ್ಕ ಜನರು ಈ ದಿವಸ ನಾವಾಜದಿಲ್ಲ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಫಾಸಿನೋಧವನ್ನು ಶಾಸನದ ಪರಿಜಾಮ ಅಧಕಾರಣ ಇಂಥ ಕಾನಾನುಗಳಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾನಾನುಗಳಿಂದ ವಿನಾಯಿ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ದುರವಾಹ್ನಿ)

ಹಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೇ ನಾಯಿಲು, ಇನ್ನು ಈಡಲು ವಸಗಳಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸರ್ಕಾರ ದವರ ಕಾನೂನಾಗಳಾಗಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಇಳಾರ್ಥಿಯು ಅಡಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಲ್ಲಿ ಹೆಡರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಧೈಯರಾಗಿ ಕಾನೂನು ಭಂಗಮಾಡಿ ಈಡಲುವರಗಳಿಂದ ಹೆಡವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅವರು ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಕಳ್ಳಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾರಾಂಶ ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡುತ್ತದೆಂದೂ, ಅವರ ಅಯಿನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹೆಡವನ್ನು ಕುಡಿದರ, ಈ ಅವಾಂಶಗಳ್ಯಾವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಡವನ್ನು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಬಿಹಾರ : ಈ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದಕೇ ಜನರು ಈ ದಿವಸನ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತಹ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಂಭಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೇ. ಹೇಗೆಿರುವಾಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲ್ತಕ್ಕ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಕಾರಳ, ಇಲ್ಲವೇ ಅದರ ಹವಾಸರ್ಕೆ ಇದರು ಪ್ರವೇಶವಾದದಿರುವುದು ಲೇಸಿಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೇ. ಜನರಿಗೆ ಈ ದಿವಸ ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬಗಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದುದಿರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರೆ ಕೈಕಾರಳದಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯಿದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೀಚ್ಚಿನ ನಾನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಾನು ಈಡಲು ವಸಗಳಮಿಶ್ರಗಾರರೂ ತಿಳಿನುವುದಿಷ್ಟೇ: ಜಮಿನಾಲ್ಪದ ಬದಜನರಿಗೆ ಜಲನವಲಿನಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜಮಿನನ್ನು ರೀಲೆಜ್ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ಜಮಿನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತದೆ ಇತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಕೆಷ್ಟೆ ಇದ್ದಿತ್ತೀರು ಕೂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜಿತ್ (ಕಳೆಂಬಿನ ಸಹಿತವರು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ನನಗೆ ಒಂದು ಕಾಲ್ಯಾಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಫಾನನರೊಳೆದ ಶಾಸನ ಬಾರಿಗೆ ಬರುವ ಮಾನ್ಯ ಜನರ ಹೆತ್ತೇರ್ಕೆ ಏಂತು ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಫಾನನ ಸಿರೊಳೆದ ಶಾಸನ ಬಾರಿಗೆ ಬಂದನಂತರ ಆ ಹೆತ್ತೇರ್ಕೆ ವಿರಿದಿಯೇ ಅಥವಾ ಇಂದಿದರ್ದೀ? ದಾಖಿಟ್ಟು ತಿಳಿನುತ್ತಿರು?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬೈರಾಹಿ. —ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕವನು, ಹೆಚ್ಚಿಯ ಜನರ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇ. ಇನ್ನು 3-4 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯಲು ಅಗ ಇದು ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು, ಅದುದಿರಿಂದಕೇ ನಾನು ಈ ಕೆಷ್ಟೆಚೂಳಿಯನ್ನು ತರ್ವಿಸಲು ಆ ಈಡಲವಸಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೋಣ್ಣಾಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಈ ದಿವಸ 2-3 ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೊಂದು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಜನಗಳು ಬಹುದೂರಿದಿಂದ ನಾಯಾರಾಲುಗಳಿಗೆ ಬಿರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಉಡಾಡಲು ಬಹಳ ಕಡ್ಡವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಣ್ಣಾಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾಗತಕ್ಕ ಕೇಸುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರ ಶಿಷ್ಟರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ 20-30 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಪ್ರೋಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದಿರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಬಂದೊಂದು ಕೋಣ್ಣಾ ಇರಬೇಕಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ನುಲಭದಲ್ಲ, ಅತಿ ಕಡಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಾಯಾರು ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಕೋಣ್ಣಾಗಳಿಗೆ ಬುರತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಿಲ್ಲ, ಸಿಲ್ಲಾವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಿಲ್ಲ, ಅದುದಿರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೋಣ್ಣಾ ಇರುವ ಕಡ ಬಂದೊಂದು ವಿಶರ್ವಾಂತಿಗೃಹವನ್ನು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಗೇ ಅವಕಾಶಕ್ಕಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು.

6-00 P.M.

Mr. SPEAKER.—The House will now adjourn and meet tomorrow at 8-30 A.M.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at Thirty Minutes past Eight of the Clock on Saturday, the 20th March 1965.